درعليه ده غلطه ده « آره وللق » غزته سي اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանտօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԲԵՐԱՅԻ ԹՍԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Բերայի Էսաեան վարժարանն ալ իր մրցանակաբաշխութեան հանդէսը ունեցաւ անցեալ շաբաթ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին որ արդէն մասնաւոր հոգածութիւն մը եւ գուրգուրանք մը ցոյց կուտայ իր բնակարանին այնչափ մօտը գտնուող այդ կրթութեան բոյնին նկատմամբ։

Էսաեան վարժարանը, հաստատուած ըլլալով թաղի մը մէջ, ուր հայ ընտանիքներու թիւը շատ մեծ համեմատութեան մը հասած է, եւ ուր մանուանդ դպրոց երթալու պէտք ունեցող աղոց թիւը անհունապէս աւելի է ուրիշ թաղերու մէջ գտնուողներէն, միշտ մասնաւոր հոգածութեան մը առարկայ պիտի դառնայ արդէն կրթութեան գործին համակիրներու կողմէ։

Ուրիշ պատճառ մը այդ հոգածութեան՝ այն է որ թաղին մէջ բազմաթիւ օտար վարժարաններ կը գտնուին, ֆրանսական, իտալական, գերմանական կրթական հաստատութիւններ, մեծ մասամբ —անոնք մանաւանդ զորս Ֆռէրները կը վարեն,—կրօնական քրօբականտայի համար հիմնուած։ Եւ ինքնին ծանօթ է թէ այդ օտար կրթական հաստատութեանց վարիչները, իրենց նպատակին դիմելու համար յաճախ որչա՜փ հրապուրիչ միջոցներու կը դիմեն, շլացնելով ծնողքներու աչքը, զաւակները կորզելով անոնց ձեռքէն, զրկելով այս վերջինները մայրենի կրթութենէ, եւ զանոնք հեռու պահելով այն Եկեղեցիէն՝ որուն զաւակներն են, եւ որուն հաւատալիքներովն ու աւանդութիւններովը պէտք է խմորուի իրենց հոգին։

Ես ինքս աշակերտած եմ Ֆռէրներու— մօտաւորապէս տարուան մը չափ, — եւ փորձառութեամբ գիտեմ թէ ի՛նչ է այն կրթութիւնը զոր կը ձգտին տալ իրենց աշակերտներուն։ Քաղաքավար, անուշ լեզու, ժպտուն եւ վերջին ծայր դիւրահաղորդ մարդիկ են։ Հետդ կը խօսին կատարեալ եղբօր մը պէս, ամսական չեն պահանջեր, նոյն իսկ գիրքի, թուղթի, գրչի դրամ չեն ուզեր, ամէն բան ձրիաբար կը մատակարարեն, պայմանաւ որ հպատակիս իրենց դպրոցին կանոնագրութեան քանի մը տրամադրութեանց։

Արտաքնապէս մեծ պահանջումներ չեն պարունակեր այդ տրամադրութիւնները։ — Իրիկուընէ իրիկուն ունկնդրել Քրիստոնէականի բացատրութեան մը՝ որ հազիւ ժամ մը կը տեւէ, որուն մէջ չորս անգամ բարձրաձայն աղօթել՝ վարդարան քաշելով, կիրակի օրերը, ընդհանրապէս առտու իրիկուն ներկայ գտնուիլ ժամերգութեանց եւ երգել երգեհոնի ընկերակցութեամբ։ Ասոնք են իրենց պահանջումները, երեւոյթով անմեղ, անվնաս բաներ, պիտի ըսեն։

Հակառակը չեմ պնդեր։ Շատեր նոյն իսկ բարոյացուցիչ հանգամանք մը կրնան տեսնել այդ ամէնուն վրայ, հոգ չէ թէ լատինական բարոյականը միշտ հիմնուած ըլլայ այն հաւատարմութեան վրայ՝ զոր ամէն մարդ պարտաւոր է իր պատկանած հաւատքին ու Եկեղեցւոյն։ Եւ սակայն այդ անմեղ ու անվնաս երեւցող բաներն են որ յաճախ ամէնէն մեծ դերերը կը խաղան դաւանափոխական հոսանքներու գոյացման առթիւ։ Հրապուրանքը դաստիարակէն աղուն կ'անցնի եւ յաճախ աղէն ալ ծնողքին, ինչպէս եղաւ իմ յաճախած վարժարանիս մէջ։ Երեք հայ աղայ էինք հոն։ Չորս ամիս չանցած՝ միւս երկուքը անուննին փոխեցին, մէկը Ֆիլիբբ, միւսն ալ կարծեմ Ժագ։ Երկու ամիս ալ անցաւ եւ աղաց ծնողքներն ալ լատինացան, առանց սուղ գնով մը սակարկելու այն հաւատքը՝ զոր կը լքէին նոր մը ընդգրկելու համար։ Իմ մասին, ո՛չ անունս փոխեցի, ոչ ալ ծնողքիս լատինացման տեղի տուի, բայց շատ մը ապուշներէ աւելի յօղօղակ ըլլալուս համար, միշտ ամէնէն դէչ նօթերն է որ կը ստանայի։

Ս. Պատրիարքը, շաբաթ օր, իր հակիրճ բանախօսութեան մէջ մասնաւորաբար չեշտեց այս կէտը։ Դժբաղդաբար շատ ծնողքներ չկային հանդիսականներուն մէջ, պէտք եղածին պէս թելադրուելու համար այդ խօսքերէն՝ որոնց ճշմարտութիւնը ոչ ոք պիտի կրնար կասկածի ենթարկել։

* * *

Էսաեանի շաբաթ օրուան հանդէսը նոյն ատեն առիթ մը եղաւ հրապարակաւ ծափահարելու երկու շատ յարգելի անձնաւորութիւններ, Վսեմ. Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեանն ու Եուսուֆեան Ցովսէփ էֆէնտին, որոնցմէ առաջինը, երբ ատենապետ Թաղ. Խորհուրդին, կատարեալ բարիք մը դարձած է Բերայի վարժարաններուն համար, եւ երկրորդն ալ տակաւին այս վերջերս Հոգաբարձութեան անդամ ընտրուելով, իր հմտութեամբ եւ ճեռնհասութեամբ կրնայ այնչա՛փ օգտակար ու գնահատելի տարր մը դառնալ նոյն այդ վարժարաններուն համար։

Վսեմ. Մամիկոնեան էֆէնտիի ցոյց տուած հոգածութիւնը հօր մը հոգածութիւնն է աւելի։ Խնամք, գոհողութիւն, գուրգուրանք, անձնուիրութիւն, վերջապէս ինչ որ բարի ու պարտաճանաչ հայր մը կրնայ ընել իր զաւակներուն համար։ Եւ արդէն դաղտնիք մը չէ թէ Վսեմ. Մամիկոնեան էֆէնտի երկար ատենէ ի վեր տեսակ մը զաւակներ կը նկատէ Բերայի ազգ. վարժարանները։

Դալով Եուսուֆեան Ցովսէփ էֆէնտիի, հոս աւելորդ պիտի ըլլար շեշտել այն անգնահատելի կարողութիւնն ու փորձառութիւնը որոնցմով կրնայ հպարտանալ, երբ խնդիրը դպրոցներու կանոնաւոր մատակարարութեան շուրջը դառնալու ըլլայ։ Իր վարած բարձր պաշտօնները, իր հասցուցած աշակերտներն ու բարի եւ մաքուր համբաւը տեղի չեն թողուր, ո՛ եւ է տարակուսանքի։ Որչափ ալ մեծ ըլլայ իրմէ սպասուած աջակցութիւնը, կրկին կրնայ տալ առանց երբեք դեգերելու։

Այս տասնեակ լաւ տարրեր թաղի մը մէջ, ուր օտար վարժարաններու գոյութիւնը միակ արգելքը չէ մեր կրթական գործին յառաջացման համար,—քանի որ անկարելի է չնշմարել այն էապէս ազգէտ ծնողքները, որոնք դպրոցի վրայ գաղափար չունենալով անկէ հեռու կը պահեն իրենց զաւակները, — բնականաբար շատ լաւ արդիւնք մը կրնան առաջ բերել։ Աւելցուցէք ասոնց վրայ հոգաբարձութեան եւ Թաղ. Խորհուրդին միւս անդամները, որոնք կրնան նոյնչափ խղճամիտ եւ հոգածու հանգամանք մը տալ իրենց պաշտօնավարութեան, ինչպէս նաեւ վարժարանին տնօրէնն ու պաշտօնէութիւնը, եւ այն ատեն կրնանք մասնակից ըլլալ այն յոյսին որ շաբաթ օր անչափ հանդիսաւոր կերպով մը յայտնուեցաւ Էսաեանի սրահին մէջ։—Այսինքն Բերայի ազգ. վարժարանները հեռաւոր աւելի փայլուն վիճակի մը մէջ տեսնելու յոյսին զոր ունինք ամէնքս ալ եւ զոր չպիտի ուզէինք բնաւ հիասթափման մը փոխուած տեսնել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՂՏԱՏԷՆ

ՊԱՂՏԱՏ, 12 յունիս

Քաղաքիս Թարգմանչաց եւ Զապէլեան վարժարաններու տարեկան քննութիւնները սկսան մայիս 28ին։ Առաջին դասն էր բարոյական, կրօն եւ Ս. Գրոց պատմութիւն, ասոնցմէ վերջը բարձրագոյն (Ժ) կարգը հայկաբանութիւնը, որուն լարուած ուշադրութեամբ հետեւեցան ներկաները։ Նմանօրինակ մատենագրութիւն, գրագիտութիւն եւն. հարցուեցան յետոյ յանդգնորէն տրուեցան իրենց տրամադրութեան տակ եւ ապա յետոյ խօսեցան, կէս ժամ տեւեց խօսքերը ձեռքով կը շինէին ու կը ներկայացնէին քննիչներուն. յետոյ տրուեցան երկաւոր թեմեր։ Ուսանողները մէկ քանիսը նոյն ժամանակ մէջ լրացնելով ներկայացուցին իրենց գրածները որոնք հրապարակաւ կարդացուեցան եւ ընդհանուր գովեստի արժանացան։ Յաջորդ օրը միւս կարգերու հայերէնը քննուեցաւ։ Աշակերտները իրենց յօղօղակ գրութիւններովը բոլոր ներկաներուն գովեստը ստացան։

Երրորդ օրը, 14 մայիս, բոլոր կարգերու ֆրանսերէն լեզուի քննութիւնը կատարուեցաւ ազգային եւ օտարազգի քննիչներու ձեռքով։ Ուսանողները, մանաւանդ բարձր կարգինները, ամէն քերականական հարցումներուն քաջութեամբ պատասխանեցին։ Թ. կարգին համար քննիչներէն մէկը ամսոր շնորհաւորութեան նամակ մը կարդաց ֆրանսերէն եւ պահանջեց որ անոր պատասխանը գրեն լեզուով։ Աշակերտները շատ սպասենել չտուին եւ ներկայացուցին խնդրուած պատասխանը՝ որուն համար ամէն ներկաներ անկեղծ խնդակցութիւն յայտնեցին։

Շարունակեցին այսպէս քննութիւնները, եւ 16 ին Թուրքերէն ու ֆրանսերէն լեզուներու, 17ին՝ պատմութեան, 19ին՝ Թուաբանութեան, տիեզերագրութեան եւ բնագիտութեան. 20ին՝ երկրաչափութեան, աշխարհագրութեան եւ տնտեսական, 21ին ծաղկոցի քննութիւնները կատարուեցան միշտ 4–5 պաշտօնական քննիչներու եւ 15–20 ունկնդիրներու ներկայութեամբ, որոնք սրտագին կերպով շնորհաւորեցին վարժարանի հոգաբարձութիւնը ու տնօրէնութիւնը, ձեռք բերուած յաջողութեան համար։

Մայիս 22 հինգշաբթի օրը դադարի օր որոշուած էր եւ յաջորդ օրը պիտի սկսէին Զապէլեան վարժարանի քննութիւնները։ Բայց այդ օրը ուր Թարգմանչաց սաներուն համար ուրախութեան օր մը պիտի ըլլար քննութեանց վերջանալուն առթիւ եւ ուսանողուհիներու համար հանգստի եւ յոյսերու օր մը՝ յաջորդ օրուայ քննութեանց համար, դժբախտաբար տխրութեան օր մը եղաւ ոչ միայն երկսեռ ուսանողներու, այլ կրնանք ըսել ամբողջ Պաղտատի Հայերուն համար։ Իրիկուան ժամ 10ու ճէսի միջոցին եկեղեցւոյն զանգակի տխուր եւ միօրինակ ղօղանջիւնը գուժեց թէ իրենց բազմամեայ եւ յոգնաջան վարժապետը սեւ սուգի մէջ կը մանէր այդ պահուն, կորսնցնելով իր կեանքի ընկերուհին, իր սիրելի ամուսինը, Տիկին Աննան որ երկար տարիներէ ի վեր ունեցած սրտի հիւանդութեան հետեւանօք, վերջին շունչը կ'աւանդէր այդ պահուն։

Բնականաբար այլ եւս քննութեանց վրայ խորհող չեղաւ, վասն զի աւելի տխրօղականը կար մտածելիք։ Իսկոյն Քաղաքական ժողով, Թաղ. Խորհուրդ եւ երկու վարժարանաց Հոգաբարձութիւնները ամէն կարելի միջոցներ ձեռք առին, արժանաւոր յուղարկաւորութիւն մը ընելու համար հանգուցեալին, ի յարգանս իրենց համակրելի եւ վշտակիր վարժապետին։ Յաջորդ առաւօտ ննջեցեալի տունէն համայն նեղս Թափօրը անօրինակ չքեղութեամբ, ընկերակցութեամբ ուսանողներու խումբին, որոնք սուգի նշաններ կը կրէին իրենց թեւերուն վրայ, եւ գրեթէ ամբողջ Պաղտատի հայ ժողովրդեան, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ օտարազգիներու՝ որոնց այնչափ սիրելի է Միհրան Սըվաճեան որչափ տեղւոյն հայ ժողովրդեան մէջ։

Եկեղեցիին դուռնէն դագաղը դիմաւորեցին ուսանողուհիները, որոնք նոյնպէս սուգի նշաններ կը կրէին եւ դագաղը եկեղեցի մտցնելով սկսաւ պատարագը։ Պատարագի աւարտումէն յետոյ սովորական արարողութիւնները կատարուեցան գերեզմանին վրայ։ Որոշուած էր եկեղեցիի շրջափակին մէջ, Թարգմանչաց վարժարանին մօտ յարմար տեղ մը եւ ձրիապէս նուիրուած ու յարդարուած, հանգուցեալին յետին մնացորդները այնտեղ ամփոփուելու համար։ Օրը ուրբաթ ըլլալով՝ տեղական կառավարութեան կողմէ ալ բացառաբար թոյլտուութիւն եղած էր որ թաղումը չյետաձգուի, պաշտօնական ձեւակերպութեանց յոլովման պատճառաւ։

Դագաղը փոսը իջնցնելէ առաջ, Թարգմանչաց վարժարանի ուսանողներէն Պ. Դանիէլ Խաչանեան սրտաշարժ դամբանական մը կարդաց, արցունքներ խլելով ունկնդիրներէն։ Թաղումէն յետոյ, յուղարկաւորները խմբովին վերադարձան հանգուցեալին բնակարանը՝ ցաւակցութիւն յայտնելու համար։

Հանգուցեալ Տիկին Աննա կը վերաբերէր քաղաքիս մեծ եւ բազմածիւղ ընտանիքներէն մէկուն։ Իսկ իր ամուսինը՝ Միհրան էֆ. Սըվաճեան, ծագմամբ Պոլսեցի եւ այս տեղ պանդուխտ, բայց ունի քաղաքիս հայ երիտասարդութեան գրեթէ ամբողջութիւնը իրեն սրտակից, որոնց ամէնուն դաստիարակը եղած է 27 տարիէ ի վեր, չհաշուելով օտարազգիները (Հայ. քաղդէացի եւ ասորի կաթոլիկները) որոնց միացեալ վարժարանին մէջ 14 տարի ֆրանսերէն դասախօսելով՝ անոնցմէ ալ շահած է յարգելի բարեկամներ։ Նոյն օր յետաձգուեցան օրիորդաց վարժարանի քննութիւնները։

Կիրակի, 8 յունիս, կատարուեցաւ երկսեռ ուսանողներու պարգեւաբաշխութեան հանդէսը, Թարգմանչաց վարժարանի ընդարձակ սրահին մէջ, ուր ի ցոյց դրուած էին ուսանողուհիներու գեղեցիկ ձեռագործները։ Տէր Աւետիս եւ Տ. Կարապետ Հայրերու նախագահութեամբ հանդէսը սկսաւ պատարագի աւարտումէն յետոյ եւ հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն եւ անգլիերէն ճառերէ յետոյ, մերթ լուրջ, մերթ զուարճալի նիւթերու վրայ, փոքրահասակ աշակերտուհիները սեղանակի վրայ զանազան գծագրութիւններ բերին, եւ յետոյ բաշխուեցան երկսեռ ուսանողներու պարգեւները. գիրքեր, պատկերներ ու զանազան խաղալիկներ։ Ցետոյ աշակերտները եւ աշակերտուհիներ խմբովին, իրենց ուսուցիչներով ու հոգաբարձուներով լուսանկարուեցան. ապա ուսանողները ճարտար փորձեր ըրին մարմնամարզի գործիքով եւ առանց գործիքի, բուռն ծափեր խլելով հանդիսականներէն։ Ժամ 4ի միջոցին, հանդէսին վերջ տրուեցաւ եւ հանդիսականները ցրուեցան ուրախ սրտով։ Հանդէսին չքեղութեան համար արդարեւ ջանք չէր խնայուած։

Հոս պարտք մըն ալ ունիմ կատարելու Պաղտատի երկսեռ վարժարաններու Հոգաբարձուներուն նկատմամբ։ Թարգմանչաց վարժարանի ներկայ երկու Հոգաբարձուները՝ Մարգար էֆ. Ցովակիմեան եւ Սանփան էֆ. Ցովհաննէսեան, ինչպէս նաեւ Զապէլեան վարժարանի Հոգաբարձուները՝ Սերոբէ էֆ. Մ. Աղէքսանդրեան եւ Բերոբէ էֆ. Սեթեան անհնարը կը փորձեն, իրենց խնամոց յանձնուած վարժարաններուն բարւոք ուղղութեան եւ յառաջդիմութեան համար։ Շատ անգամներ իրենց անձնական գործը թողած՝ վարժարաններու գործովը կը զբաղին, կը հոգան, կը մտածեն, կը տնօրինեն ինչ որ պէտք է եւ միշտ պատրաստ ամէն դժուարութեանց կուրծք տալու։ Տեղն է յիշելու նաեւ Հոգաբարձուներու կարգին մէջ Մարուգէ էֆ. Մ. Կարապետեանը, նախկին հոգաբարձու Զապէլեանի, եւ Դաւիթ էֆ. Ցովս. Թագէոսեան Թարգմանչաց նախկին Հոգաբարձու, որոնց առաջինը ծանր հիւանդութեան, համար ընդ միշտ հրաժարած, եւ երկրորդն առժամեայ տկարութեան համար առժամապէս քաշուած է պաշտօնէ։

Պաղտատի Հայերը բարեբախտ են այսպիսի ժրաջան եւ անխոնջ Հոգաբարձուներ ձեռք ձգած ըլլալնուն համար. ինչպէս այս վերջիններն ալ բարեբախտ են Սըվաճեանի նման ուսուցիչ մը իրենց տրամադրութեան տակ ունենալնուն համար։ Թող երբեք յարգ գիտնան եւ շահուոր պիտի ըլլան ամէն կերպով, վասն զի վարժարանն է որ կը պահէ Պաղտատի Հայերը եւ առանց անոր՝ շատ չուշաւ այստեղի փոքրիկ գաղթականութիւնն ալ վիճակակից կրնայ ըլլալ Պոմպայի, Մատրասի, Սինկափուրի եւ ուրիշ հայ գաղթականութեանց, որոնց անունը միայն կայ այսօր։

Գ. Գ.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

(Շար. Երէկի թիւէն եւ վերջ)

Նմանապէս խելքի դէմ բան է կարգ մը անձերու կողմէ կրկնուած անճահ գաղափար մը, երբ թէ մայրը պէտք է իր հասուն աղջկան բացատրէ սեռային գաղտնիքներ։ Ամէն ինչ պէտքը զգացուած վայրկեանին խօսիլը լաւագոյն է։ Բնութիւնը՝ մեծ վարպետը, ամէնը կը տնօրինէ իր ժամանակին։ Ցորդորները կրնան միայն դիմում ըլլալ տղուն բարոյական զգացման, ու քանի որ այդ զգացումը նուազ զարգացած է մանկան մէջ, յորդորներն ալ մեծ օգուտ մը չսպասուիր։ Բայց պէտք չէ՛ ուրանալ որ չափահասներու վրայ յորդորը նպաստաւոր ներգործութիւն ունի, եւ յաճախ միակ միջոցն է դեռ նոր մոլորած հոգին ուղղութեան շաւիղին մէջ առաջնորդելու։ Ցորդորողը պիտի գիտնայ աւելին օգուտ քաղել եւ միայն պէտք եղած ժամանակը գործածել զայն։ Եթէ անիրաւ ժամանակը չգիտնայ, եթէ տղուն սրտին բանալիները ձեռք առած չըլլայ, հակառակ արդիւնքը ձեռք կը բերէ, նման բժիշկին կողմէ գրուած սխալ դեղագիրներուն, որոնք չերմը սմբելու տեղ անոր աստիճանը կը բարձրացնեն։

Դաստիարակութեան չորրորդ միջոցը կարելի է համարել արգելքը։ Արգելքը խրատին ու յորդորին նման ուղ կը գործածուի, արդէն իսկ կատարուած յանցանքի մը առաջքը առնելու համար։ Արգելքը այնչափ միայն կանխահոգ միջոց է, որչափ կրնայ դուրսակել յանցանքին կրկնութիւնը։ Առ հասարակ արգելքը երեւան կու գայ հոն, ուր յանցանքի հակամիտութիւնը ծնունդ առած է, ու կանխարգելու համար զայն ձեւով գործածել, որ կանխէն ըլլալիք չեղումի մը առջեւն առնէ։ Այս է պատճառը որ արգելքները ո՛րքան խիստ ըլլան ու պատիժի սպառնալիքով զօրացած, դարձեալ շատ չեն ներգործեր։ Լատինական հին առածը կ'ըսէ. «արգիլեալ պտուղը անուշ կ'ըլլայ»։

Եթէ սխալ ուղղութիւնը սկսուած է, նոյն իսկ վարժութեամբ, անոր հետ մաքառիլը բաւական դժուար կ'ըլլայ։ Ասիկա ամէնուն յայտնի է. ո՛վ որ փորձած է իր հին ու վնասակար սովորութիւններէն մէկը թողուլ, օրինակի համար ծխելը։ Երբեմն աղոց գրգռումը այն աստիճան սաստիկ կ'ըլլայ, գիտակցութիւնը այնչափ գրաւուած՝ բանականութիւն գտնելու ձգտումը այնքա՛ն զօրաւոր, որ միայն արգելքներով բան մը չենք կրնար ընել։ Ուրկրամոլը կը գէչ կ'անցնի ամէն արգելք, որքան ալ անոնք սպառնական ըլլան. միակ միջոցն է լուրջ հսկողութիւն, եւ թերութիւնը ծայր տուած վայրկեանին՝ տարբեր զբաղումներ պատուիրել։ Ուրկրամոլը պիտի չարունակէ ուսել խակ պտուղներ եւ այդ փափաքով համակուած՝ նոյն իսկ միջոցներ պիտի ստեղծէ դրացիին պարտէզը սողոսկելու, եթէ յարատեւ հսկողութեան ենթակայ չըլլայ։ Արդ՝ եթէ հսկողութիւնը կայ, արգելքը աւելորդ չէ՞։

Բարեկիրթ տղոց համար արգելքի պէտք չկայ. բայց եթէ հարկ անհրաժեշտ, զգոյշ պիտի ըլլանք արգիլել այնպիսի բան մը որուն հսկողութիւնը չպիտի կրնանք ընել։ Անգամ մը որ բան մը արգիլուեցաւ, բարեփոխութիւն չի վերցներ. դաստիարակին համար ըսուած է. « Եղիցի այոն ձեր այո՛ եւ ոչն ոչ»։ Արգելքները քմայքի ծնունդ պէտք չէ ըլլան։ Երբեմն մայրեր եւ դաստիարակուհիներ բազմաթիւ քմածին արգելքներով կը չլերջապատեն տղան, կաշկանդելով այսպէս անոր ազատութիւնը։ Մշտատեւ խրատներու եւ արգելքներու տեղատարափին տակ մանուկը կը կորսնցնէ իր անձին վրայ ունեցած վստահութիւնը, ինքնագործունէութիւնը կը թուլնայ եւ հետեւող մէկը կ'ըլլայ։ Այս կարգի տղաքն են որ երբեմն անքաղաքավար, զայրացկոտ, վրիժառու... կ'ըլլան ճիշդ այն վայրկեանին՝ երբ կը զգան թէ ձանձրալի հսկողութենէն զերծ են։

Դաստիարակութեան հինգերորդ եւ վերջին միջոցը կրնանք համարել պատիժն ու վարձատրութիւնը։ Պատիժը նմանապէս դաստիարակութեան նախաջրնջողական միջոցներէն մէկն է որ մինչեւ այսօր կը գործածուի եւ առանց որու չենք յաջողած առաջ տանիլ ո՛չ մանկան բարոյական զարգացումը եւ ո՛չ մարդկութեան յառաջդիմութիւնը։ Նոյն իսկ մեր Տէր Աստուածը դարերու ընթացքին մէջ ներկայացուցած են մեզ պատժող ու հարուածող, բարկացող ու վրիժառու, մինչեւ որ ձանչցանք անոր մէջ գթառատ ու սիրող Հայրը։ Իսրայէլի Եհովան վրիժառութեան մարմնացումն է, որ հօր յանցանքին վրէժը մինչեւ եօթը սերունդ կը լուծէ։

Կարեւոր է գիտնալ թէ ե՛րբ եւ ի՛նչ կերպով պատժելու է։ Պատիժը դաստիարակէն յետոյ կուգայ եւ ո՛չ առաջ։ Առաջին յանցանքը պատիժի չենթարկուի. ակնարկ, խրատ, յորդոր, արգելք կը բաւեն։ Պատիժը տալ եւ ապա խրատել սխալ՝ օրէնքի հակառակ է։ Երբ տղան ուղղութեան բերելու ամէն միջոց կը սպառի, այն ատեն կը սկսի պատիժը երբ վերջին դարման։ Նախնի մանկավարժութեան խիստ ըլլալը մէկ կողմն էր նախազգուշացնող պատիժը. տղաք կը պատժուէին ո՛չ միայն գործած՝ այլ եւ հաւանականաբար գործելի յանցանքներու համար։

Ինչպէս պէտք է պատժել։ Ամէն դաստիարակ իրեն կանոն պէտք է ընէ երբէք բարկութեան մէկ վայրկեանին պատիժ չտնօրինել. տուած պատիժն ալ քմածին չպիտի ըլլայ։ Դաստիարակը կամ հայրը պատժոյ մէջ անձնական զայրոյթ կամ վրիժառու ոգի չպիտի ցուցնէ։ Մինչ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (109)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԲ

—Բայց Քրիսթիան պիտի ուզէ՞ աջակցիլ մեր փորձին։

—Պիտի ջանանք համոզել զայն։

—Իսկ եթէ մերժէ՞։

Լռութիւն մը տիրեց։ Քրիսթիանի ազատ կամքին խնդիրը իրենց առջեւ ցցուած էր յանկարծ։ Իրաւունք ունէի՞ն փորձ կատարելու, առանց իր հաւանութեան կրնայի՞ն ջիր մոլութեան դարմանը փորձել բռնի կերպով կամ խորամանկութեամբ։ Մինչ Էթիէննէդ զինովութեան կը մղէր զէնքը, բանաւոր էր միւս կողմէ ժուժկալութեան ենթարկել Քրիսթիանը. առավ զրկուած պիտի չըլլա՞ր իր մխիթարութենէն։ Երջանկութիւնը պարզապէս ջնջումը չէ՞ տառապանքին։ Ու տարաբախտ մը բռնադատել որ տառապի, ճշմարիտ բռնակալութիւն մը ի գործ դնել չէ՞ր նշանակեր։ Իսկ եթէ հարկ ըլլար համոզել զայն, ինչպէս պիտի յաջողէին այդ բանին մէջ։ Այդ ծանրակշիռ մտածումներուն տակ ճնշուած կը զգային ինքզինքնին։ Բայց Վէրնիէ, իրեն բնական եղող բուռն թափով, մէկդի ըրաւ այդ մտածումները։ Բարկութենէ առաջ եկած կարմրութիւն մը նշմարուեցաւ դէմքին վրայ, ու բուռնցքը սեղմեց։

—Ա՛հ, եթէ Քրիսթիան չուզէ հնազանդիլ, չպիտի վարանիմ գործելու իբր ընտանիքին պետը ու ամենուն ապահովութեան համար... Թող չպիտի տամ որ այդ մտադարը, կատաղին բոլորովին անձնատուր ըլլայ չամբչութեան, մեզ վտանգելով իր կատաղի արտառոցութիւններուն երեսէն... Պիտի արգիլեմ որ ուրիշին վնասէ... Եթէ խենթենայ, բռնաշալիկ կը հագցնեմ անոր, որպէս զի չսպաննէ պահապանը։ Ե՛հ ուրեմն, եթէ հարկ ըլլայ անոր հոգին հանել, որպէս զի ինքզինքը գետակ չնետէ, չպիտի ընկրկիմ այդ բանին առջեւ... Ժընըվիէվ, այս մասին համակարծի՞ք էք ինծի։

Մանկամարդ կինը հաստատ շեշտով մը պատասխանեց.

—Այո՛։ Բայց ծանր պատասխանատուութիւն մը ստանձնած կ'ըլլանք։

—Այդ նեղութիւնը յանձն առնել կ'արժէ։

Սէն-Ռէմի հասան վերջապէս։ Իր աշխատութեան սենեակին պատուհանէն առքթ. Ժան տեսած էր կառքին յառաջանալը ծառուղիին հովանոտ ծառերուն տակէն։ Դրան սեմին վրայ սպասեց այցելուներուն։ Բժիշկը լուռ սեղմեց Վէրնիէի ձեռքը, խոնարհութիւն ըրաւ Ժընըվիէվի առջեւ, ու զանոնք մտցուց պայծառ սենեակ մը, շրջապատուած մատենադարաններով՝ որոնց ցուցափեղկերը կ'անդրադարձնէին պարտէզին վրայ լայնօրէն բացուած պատուհաններէն ներս թափանցած լոյսը։ Վէրնիէ ու Ժընըվիէվ նստան, իսկ Ժան Օկանեը, իր գրասեղանին առջեւ անցած, փղոսկրէ կոթով դանակի մը հետ կը խաղար, մտածումներու մէջ խորասուզուած։ Հարցափնդրող նայուածք մը նետեց այցելուներուն վրայ։

—Ե՛հ ուրեմն, ըսաւ Վէրնիէ, պատասխանելով բժիշկին համր հարցումին, երեք օր հանդարտ մնալէ յետոյ, այսօր խոյս տուաւ Քրիսթիան...

—Հո՞ն գնաց նորէն։

—Ամէն ինչ այդ վախը կը ներշնչէ մեզի։

—Պէտք չէ այդքան ցաւ զգալ, առանց գիտնալու հետեւանքը։ Թերեւս այդ փախուստը չարիք մը ըլլալով հանդերձ՝ բարիք ծնի անկէ։ Տիկին Վէրնիէի ու Էթիէննէդ Տհարիէլի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութենէն յետոյ, կարելի չէ գուշակել թէ ի՛նչ ընդունելութիւն պիտի գտնէ Պ. Քրիսթիան... Ո՞վ գիտէ, ձեռք բերուած առաւելութենէն գոհ, թերեւս Էթիէննէդ վերջնականապէս ճամբէ այդ տարաբախտ երիտասարդը։

Ժընըվիէվ տարակոյս յայտնող շարժուձեւ մը ըրաւ։

—Չի՞ կրնար ըլլալ որ փոխանակ ճամբելու, ընդհակառակը, իր հետ տանի՞ զայն։

—Տիկին, կ'ուզէ՞ք որ իմ անկեղծ զգացումս յայտնեմ։ Այդ պատահականութենէն չեմ վախնար։ Այդ կնոջ հետ ունեցած ձեր տեսակցութենէն կ'երեւայ թէ ծայրայեղօրէն գոռոզ է ան։ Տարփատենչիկ կին մը չէ ան, որ կ'ուզէ սիրուած մարդ մը ձեռք ձգել նորէն, այլ նախատուած կին մը՝ որ վիրաւորանքին փոխարէն վիրաւորանք պատճառել կ'ուզէ, իր վրէժը լուծելու համար։ Այս պահուս ձեռք ձգած է ինչ որ կը բաղձար, այսինքն ձեր նուաստացումը։ Ի զուր աղերսեցիք անոր։ Ուրեմն կը յաղթանակէ ան։ Ինչո՞ւ համար պիտի տագնապի եղեր Քրիսթիանի համար։ Քրիսթիանի տեղ իբր սիրահար առած է կոմս Շթէնկէլը, որ կրքոտ ու կոյր է։ Ահա կեանքի անհրաժեշտութիւնը։ Այդ կինը միջնորդի մը պէտք չունի։ Օտարազգի ազնուականը իր նախորդէն աւելի հարուստ է ...

—Ե՛հ, ինչէ՞ն գիտէք, ըսաւ Վէրնիէ կծու շեշտով մը։

—Այնպէս կ'ենթադրեմ, պատասխանեց բժիշկը, չկրնալով ժպիտը զսպել։ Ո եւ է պատճառ չկայ, որպէս զի օրիորդ Տհարիէլ մեծ ընդունելութիւն ընէ մեր փախստականին։ Աւելի հաւանական է որ ճամբէ զայն, եւ բուռն կերպով...

—Երանի՛ թէ։

—Ա՛հ, ըսաւ բժիշկը անձկութեամբ, այդ տեսակ լուծում մը հաճոյ պիտի թուի ձեզի, բայց մեզի համար պիտի սկսին ամէնէն ծանր դժուարութիւնները։ Էթիէննէդի կողմէ մերժուած, Քրիսթիան նորէն անձնատուր պիտի ըլլայ իր մռայլ մոլութեան...

—Ձեր վրայ յոյս դրած ենք այդ մասին։

—Ուրեմն որոշա՞ծ էք ժուժկալութիւնը պարտադրել անոր վրայ ի հարկին։

—Ոչ մէկ բան արգելք պիտի ըլլայ ինծի, այդ բանը գործադրելու։ Իսկ դո՞ւք։

(Շարունակելի)

պիտի յիշէ թէ պատիժը տղան ուղղելու համար է, ո՛չ թէ իր կամքը տեղը տանելու համար։ Վրիժառութեան կամ քըմայքի արդիւնք եղող պատիժները տղուն մէջ ատելութիւն եւ ոխակալութիւն կարթընցնեն։ Պատիժը արդար պիտի ըլլայ եւ գործուած յանցանքին արժանի փոխարէնը։ Ենթադրական յանցանքի մը համար տղան չի պատժուիր. փաստեր պէտք են նոյնիսկ պատժուողին մէջ համոզում գոյացնելու համար թէ արժանի է տրուած պատիժին։

Պատիժը չափազանց ծանր չպիտի ըլլայ։ Ծանր պատիժները խստասիրտ կ'ընեն տղան կամ որ յուսահատ է ծնողքի կամ դաստիարակին սէրը կասկածի կ'ենթարկեն։ Մարմնական պատիժները խըստիւ արգիլուած պիտի ըլլան. անոնք բարբարոսութենէն մեզ հասած ժառանգութիւններ են։ Անունդէ զրկելը նմանապէս անմտութիւն մըն է։ Մարմնական պատիժը կոպտութեան նշան է եւ կ'ապացուցանէ միայն թէ՝ դաստիարակը սպառած է իր արթնամտութիւնը, եթէ երբեք ունէր։

Պատիժը համապատասխան պիտի ըլլայ յանցանքին, ասի կը նշանակէ թէ պէտք չէ պատիժներ թոնել կամ ըստ կամս ստեղծել։ Անիկա բնական հետեւութիւնը պիտի ըլլայ յանցանքին։ Անհնազանդը ճաշէ զրկելը, որկրամոլը բանտարկելը, պարտազանցը ժամերով ոտքի կեցնելը պատիժին նշանակութիւնը չըմբռնել կ'ենթադրէ։ Ընդհակառակը՝ յետընթաց պատիժն է օրինաւոր։ Պատիժը տղուն պիտի երեւայ իբր տրամաբանական հետեւութիւն, միայն այն ատեն խաղաղելու զգացումը կ'արթննայ, ուղղութեան ճամբան կը մտնէ։

Վարձատրութիւնը դաստիարակութեան կարեւոր օժանդակներէն մէկն է, սակայն շատ զգոյշ ու ժլատ ըլլալու է, որպէս զի տղուն հոգւոյն մէջ յաւակնոտութիւնն ու անափառութիւնը բոյն չդնեն։ Մեզի համար վարձատրութիւն են քաջալերական ակնարկ մը, թեթեւ գովեստ մը, պատույ նիշ մը։ Մրցանակաբաշխութեանց վրայ հոս չենք ուզեր խօսիլ. ատոնց օգուտը մեզի կասկածելի կը թուի։

Կ. Վ. ՊԱԼԱՊԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ԼԵՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

Մահուընէն առաջ.—Հիւանդութեան վիճակը.—Կարտինալ Ռամբոլլա.—Վատիկան ու Ֆրանսա.—Տոքդ. Ռոսսնի.—Նոր ընտրուելիք Պապը.—Կարտինալ Կիպպընս.—Կարտինալ Օրէլիա։

Հռոմ, 18 յուլիս.—Այս առտուան լուրերը երէկուանին նման են՝ այսինքն թէ վիճակին ծանրութիւնը կայուն է եւ թէ Պապին կազմուածքը անկանութեան արտասովոր ոյժ մը ցոյց կուտայ։ Տոքդ. Մաձծոնի, եղած հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ լանջաթաղանթը ծակելու ուրիշ գործողութիւն մըն ալ պիտի կատարուի եւ թէ պէտք է աղէկ մը հասկնալ որ Պապին հիմնական կացութիւնը կարծուածէն շատ աւելի կրնայ տեւել։ Լէոն ԺԳ. թէեւ հազիւ սնունդ կ'առնէ, սակայն բան մը չի սպառեր։ Մտքի պայծառութիւնը միշտ կատարեալ է, քանի որ երէկ կէս ժամու չափ խորհրդակցեցաւ Ռամբոլլա կարտինալին հետ կարեւոր գործերու վրայ։ Յիշողութիւնն ալ պակսած չէ. երէկ ինքնիրենը ըսաւ.—«Այսօր Ս. Լէոնի տօնն է. ըսէ մոնսէնեօր Մաձծոլինիի որ գայ եւ պատարագէ»։ Իսկոյն պատարագ մատուցեցաւ Պապին մասնաւոր մատուռին մէջ՝ ննջասենեակին մօտ, որուն դուռը բաց թողուած էր եւ Պապը մինչեւ վերջը ունկնդրեց։ Այս առտու կ'աղօթէր։

—Լէոն ԺԳ. երէկ առտու պահ մը տեսակցեցաւ իր խոստովանահօրը՝ մոնսէնեօր Բիֆֆէրիի հետ։ Բժիշկները չեն յուսար որ Պապին վիճակին այդ համեմատական բարւոքումը շարունակէ, բայց աղետալի վախճանը այնքան մօտ չեն նկատեր։

—Օսէրվաթորէ Ռոմանօ պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ երէկուան ունկնդրութեան միջոցին Ռամբոլլա կարտինալը արտօնութիւն խնդրեր է Պապէն որ իրեն վերապահուած իշխանութիւններէն մէկ քանին գործադրէ։ Լէոն ԺԳ. այդ խնդիրքը ընդուներ եւ հրամայեր է պէտք եղածը գործադրել։ Ռամբոլլա կարտինալը յետոյ տեղեկութիւն տուեր է Պապին թէ՝ կաթոլիկներէն զատ նոյն իսկ ոչ–կաթոլիկներն ալ կը շահագրգռուին հիւանդութենէն։ Լէոն ԺԳ. գոհ մնացեր եւ տեղեկութիւն ուզեր է քաղաքական լուրերու վրայ։ Ռամբոլլա համառօտ տեղեկութիւն մը հաղորդեր եւ Պապը ուշադրութեամբ եւ մտքի կատարեալ արթնութեամբ հետեւեր է։ Լէոն ԺԳ.ի այն որոշումը, որով կենդանութեանը իր իշխանութիւններէն մէկ քանին Ռամբոլլա կարտինալին կը յանձնէ, զարմանք պատճառած եւ մեծ տպաւորութիւն մը առաջ բերած է, մանաւանդ այն կարտինալներուն որոնք հակառակ են Ռամբոլլա կարտինալին քաղաքականութեան։ Դիտել կը տրուի թէ առաջին անգամն է որ այդ տեսակ բան մը կը պատահի, մանաւանդ Լէոն ԺԳ.ի օրով, որ շատ նախանձախնդիր է իր հեղինակութեանը։ Պապը նաեւ իշխանութիւն տուեր է Ռամբոլլա կարտինալին, անուանումներ եւ պաշտօնանուութիւններ կատարելու։ Պապը իր կենդանութեանը տեսակ մը տեղապահական պաշտօն յանձնած է Ռամբոլլա կարտինալին, իրողութիւն մը որուն նմանը տեսնուած չէ։

—Լէոն ԺԳ.ի հիւանդութիւնը պահ մը մոռցուց Ֆրանսայի ու Վատիկանի միջեւ եպիսկոպոսական անուանումներու բանաձեւին վերաբերեալ խնդիրը։ Բանակցութիւնները մինչեւ վերջը շարունակուեցան բայց հիւանդութեան ծանրանալը ընդհատեց այդ բանակցութիւնները։ Վատիկանի ընթացքը աւելի հաշտարար է եւ Վատիկանի մէջ յոյս կար թէ երկու կողմին համար գոհացուցիչ լուծում մը ձեռք պիտի բերուէր։ Բանակցութեանց առարկան է այն տեսակ բանաձեւ մը գտնել, որով Ֆրանսայի ապահովուի անուանման իրաւունքը եւ Վատիկանի ալ եկեղեցական հաստատման։ Տրամադրութիւնները այդ վիճակին մէջ ըլլալով, իրաւախոհութիւն մը հաւանական կը նկատուի, սակայն խնդիր է գիտնալ թէ նոր Պապը ի՛նչ գաղափարի տէր պիտի ըլլայ։ Կը գուշակուի, սակայն, թէ բանակցութիւնները, երբ վերսկսին, պիտի յաջողին, եւ թէ նոր Պապը պիտի չուզէ շարունակել այդ ապօրէն վիճակը, քանի որ Ֆրանսայի մէջ եպիսկոպոսական քանի մը աթոռներ թափուր կը մնան։

Բրոֆէսէօր Ռոսսնի որ լանջաթաղանթէն հանուած հեղուկը միքրոպագննական քննութեանց ենթարկած էր, պաշտօնապէս յայտարարած էր թէ հիւծախտային հանգամանք մը չունի. այսօր, նոր զըննութեանց հետեւանքով, կ'ըսէ թէ Պապը ջրալից թոքատապէ չէ որ կը տառապի, այլ լանջաթաղանթի փտախտէ։

—Ճիօռնալէ տ'Իթալիա կը յայտարարէ թէ նոր Պապին ընտրութեանը համար գրաւները սկսած են. չորս անունի վրայ կը կեդրոնանան։ Հին ատենները կարտինալաց ժողովին ատեն ալ գրաւներ կը բռնուէին, բայց պապական կոնդակները արգիլեցին, Եկեղեցիին տրամադրած ամէն ծանր պատիժները սպառնալով անսաստողներուն։ Ասոնցմէ զատ կան ինքզինքնին իբրեւ ժառանգորդ ներկայացնողները, որոնք Պապին մահուանը կը սպասեն։ Լէոն ԺԳ. բնաւ չէր յուսար որ այդքան բազմանդամ ընտանիք մը ունենայ. ամէն օր զանազան կողմերէ նոր նոր ազգականներ երեւան կու գան։ Բէչչի անունը շատ տարածուած է Իտալիոյ մէկ քանի մասերուն, եւ մանաւանդ Թոսքանայի մէջ։ Ասոնցմէ շատերը Հռոմ դիմած են, ուր անկարեւոր թերթերու խմբագիրներուն հետ տեսակցութիւններ կ'ունենան. ինքզինքնին իբրեւ Պապին ժառանգորդը ցոյց կու տան եւ դրամական պահանջումներ կ'ընեն։

—Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը որ Ռաքքոնիճի դղեակը կը գտնուի, Պապին մահէն ետքը Հռոմ դառնալով, հոն պիտի մնայ որքան ատեն որ տեւէ պապական ընտրութեան համար գումարուած կարտինալներուն ժողովը։ Արքայական կառախումբը հրաման ստացած է միշտ պատրաստ գտնուելու։

—Կիպպընս կարտինալը որուն Նիւ–Եորքէն Հավր ժամանումը ծանուցանեցաւ, տեսակցութիւն մը ունեցեր է լրագրական թղթակցի մը հետ։ Կարտինալը Մ. Նահանգաց մէջ կաթոլիկ Եկեղեցիին կացութեանը վրայ խօսելով ըսեր է թէ բոլորովին գոհացուցիչ է եւ թէ լաւագոյն յարաբերութիւններ ունի ամերիկեան կառավարութեան հետ։ Կիպպընս կարտինալը յայտարարեր է թէ իր մասին շատ կը յարգէ Ռուզվէլթ նախագահը որ իր բարեկամն է։ Թղթակիցը հարցուցեր է ամերիկացի կարտինալին թէ լաւագոյն կը նկատէ՞ կաթոլիկ Եկեղեցիին ընդհանուր կացութիւնը։ Կիպպընս կարտինալը պատասխաներ է.

«Այո՛։ Լէոն ԺԳ. Պապը շատ լաւ գործ մը տեսաւ։ Կ'ուզեմ խօսիլ անոր խմբագրած ընդհանրական թուղթերուն վրայ, խիստ բարձր ոգիով մը՝ բարոյական ու ընկերական խնդիրներուն վրայ. նաեւ այն տեսակ առարկաներու վրայ որոնք ամբողջ մարդկութիւնը կը շահագրգռեն։ Պապութիւնը մօտեցուց մարդկութեան։ Կաթոլիկ Եկեղեցիին մեծ ծառայութիւն մը մատոյց ամբողջ աշխարհի մէջ եւ զայն աւելի բարձրացուց բոլոր մարդոց աչքին առջեւ։»

Թղթակիցը ըսաւ թէ պէտք է մտածել որ Պապին յաջորդը... Խօսքը չաւարտած կարտինալ Կիպպընս ոտքի ելաւ. ունկնդրութիւնը աւարտած էր։ Թղթակիցը վերջին խօսք մըն ալ ընելու մասին արտօնութիւն խնդրելով ըսաւ.—«Ձեզ ալ իբրեւ ընտրելի կը ներկայացնեն»։ Կարտինալը ժպտեցաւ եւ ձեռքը երկնցնելով ըսաւ. «Այդ խնդրոյն չէք կրնար դպչիլ։ Աստուած օրհնէ ձեզ»։

—Կիպպընս կարտինալը Կոլուաի թղթակցին յայտարարեր է ապագայ Պապին նկատմամբ թէ Աստուած տայ որ նոր Պապը պաշտպանէ ու տարածէ արդի գաղափարներուն ամենէն արդարները։ Լէոն ԺԳ.ի մահուան լուրը առնելուն պէս Պապը Հռոմ պիտի երթայ։

—Ճիօռնալէ տ'Իթալիա կը հրատարակէ Օսթիէի ու Վելէթրիի թեմին՝ որուն եպիսկոպոսն է Օրէլիա կարտինալը, փոխանորդին հետ կատարուած տեսակցութիւն մը։ Այդ եկեղեցականը ըսեր է թէ Օրէլիա կարտինալը եթէ ընտրուի, Իտալիոյ արքայական գերդաստանին բարեկամ Պապ մը պիտի ըլլայ, որուն նկատմամբ միշտ մեծ սէր մը տածած է իր ընտանիքը։ Օրէլիա կարտինալը բնաւ համամիտ չէ եղած Պապին քաղաքականութեանը Իտալիոյ նկատմամբ։ Իտալական գործերու մէջ Լէոն ԺԳ.ի ձեռնպահութիւնը նպաստած է ընկերվարականութեան զարգացմանը, որ աննպաստ է թէ՛ Եկեղեցիին եւ թէ՛ Իտալիոյ համար։ Օրէլիա նաեւ հակառակ է Լէոն ԺԳ.ի Ֆրանսասէր քաղաքականութեան եւ Ռամբոլլա կարտինալին։ Եթէ Օրէլիա կարտինալը Պապ ընտրուի, առաջին գործը պիտի ըլլայ բանալ Ս. Պետրոսի վրայ նայող յարկերուն պատուհանները եւ երեւալ իտալական ժողովուրդին ու իր օրհնութիւնները տալ անոր։

ԱՆԳԼԻԱ

Իռլանտա.—Թագաւորին ուղեւորութիւնը.—Պ. Չէմպըլէնի ծրագիրը.—Իրաւարարական դաշնագրութիւնը Ֆրանսայի հետ։

Լոնտոն, 18 յուլիս.—Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին (Տես երէկուան հեռագիրներուն մէջ) երկուշաբթի Իռլանտա պիտի ուղեւորին։ Պըքինկէմի պալատէն կէս օրէն ժամ մը ետքը ճամբայ պիտի ելլեն եւ մասնաւոր կառախումբով Հոլիհէտ պիտի երթան։ Կարգադրութիւններ եղած են Լոնտոնէն մինչեւ Հոլիհէտ հինգ ժամէն երթալու. հեռաւորութիւնն է՝ 264 մղոն։ Թագաւորը ու թագուհին Հոլիհէտէն Վիքթորիա-Էնտ-Ալպերթ զբօսանաւով Քինկսթըն պիտի երթան, ուր երեքշաբթի առտու պիտի ընդունուին իռլանտական զօրքերու ընդհանուր հրամանատար Քոննոթի դուքսին կողմէ։ Չորեքշաբթի օրը ընդունելութիւններ պիտի կատարուին Տըպլինի դղեակին մէջ։ Շաբթուն միւս մասերը պիտի յատկացուին զորահանդէսներու եւ յիշատակարաններու տրուելիք այցելութեանց։ Հետեւեալ շաբթուն թագաւորը ու թագուհին Պելֆասթ պիտի երթան, ուր Վիքթորիա թագուհիին արձանին բացումը պիտի կատարուի։ Ֆէնիքս–Բարքի մէջ յուլիս 13ին կատարուելիք զորահանդէսին քսան հազար հոգի պիտի մասնակցին։ Այդ 20,000 զինուորներուն հետ կը գտնուին նաեւ 5000 նաւազներ որոնք Իռլանտա պիտի մնան, որչափ ատեն որ թագաւորը ու թագուհին հոն գտնուին։

—Փութով կը պատրաստուին այն վիճաբանութիւնները որոնք Խորհրդարանին մէջ պիտի կատարուին Պ. Չէմպըլէնի ծրագիրներուն վրայ։ Հիմակուընէ կը հրատարակուի ցուցակը այն քաղաքներուն ուր գաղթային նախարարը պիտի երթայ հրապարակախօսութիւններ կատարելու։ Պ. Չէմպըլէն նախ Նիւքէսլ պիտի երթայ հոկտեմբեր 20ին, ուր քանի մը տեղեր պիտի բանախօսէ, յետոյ Լիվըրբուլ։

—Սէնթ Ճէյմս Կազէթի մէկ թղթակիցը տեսակցեցաւ Բարիզի անգլիական առեւտրական սենեակին նախկին նախագահ Պ. Թոմաս Պարքլէյի հետ, որ ծանոյց թէ յուլիս 21ին Ինէր–Թէմփլի մէջ գումարում մը պիտի ունենան իրաւարարութեան գործերու համար անձնաւորութիւններ Բէնընայի դատաւորին նախագահութեամբ՝ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ կնքուելիք իրաւարարական դաշնագրութեան ամէնէն լաւագոյն ձեւը տալու մասին խորհրդակցելու։ Պ. Պարքլէյ յարեց թէ հիմա ամէնէն կարեւոր խնդիրն է պատրաստել հանրային կարծիքը։ Երկու կառավարութեանց անկ է պատրաստել դաշնագրութեան մանրամասնութիւնները, բայց անոնց համար տակաւին ժամանակը հասած չէ անով զբաղելու։ Առաջարկուեցաւ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ կատարուելիք բանակցութեանց իբրեւ հիմ առնել 1897ին կնքուած Սոլզպէրի–Բլիվըլէնտ դաշնագրութեան 6 եւ 7րդ յօդուածները զորս մերժած է Մ. Նահանգաց Ծերակոյտը։ Այդ յօդուածները ի մէջ այլոց կը տրամադրեն թէ հողային պահանջումներու մասին ծագելիք վէճերը յանձնուին վեց դատաւորներէ՝ երեքը անգլիացի ու երեքը ամերիկացի՝ կազմուած խառն դատարանի մը որուն տալիք վճիռը վերջնական պիտի ըլլայ, բայց այն պարագային երբ մեծամասնութիւնը հինգ ձայնէ պակաս ըլլայ, երկու տէրութիւններէն մէկը կամ միւսը իրաւունք պիտի ունենայ երեք ամսուան պայմանաժամի մը մէջ բողոքելու եւ այդ բողոքը բաւական պիտի ըլլայ վճիռը ջնջելու։ Խնդիրը մէկ կամ մէկէ աւելի տէրութեանց պիտի ներկայացուի միջնորդութեան համար։

ՖԻՆԼԱՆՏԱ

Ռուսացման միջոցներ.—Բռնբրոյ համայնքային գործերու վրայ։

Լոնտոն, 18 յուլիս.—Հէլսինկֆորսէն կը հեռագրեն Թայմզի.—Ցարը հրամայած է Ֆինլանտական Ծերակոյտին՝ խմբագրել օրինագիծի մը նախագիծը, բարեփոխելու համար հիմա գործադրուած որոշումները ի մասին թաղապետական ու համայնքային գործերու։ Օրինագիծը պիտի հիմնուի կառավարական աւելի լայն քոնթրոլի մը վրայ։ Այդ օրինագիծին համաձայն, համայնքի մը մէջ բնակող անձերէն անոնք որոնք ռուսահպատակ են, առանց ֆինլանտական քաղաքացի ըլլալու, ֆինլանտական քաղաքացիներու պէս միեւնոյն իրաւունքները պիտի վայելեն, թէ՛ վարչական եւ թէ համայնքներու ժողովներու անդամակցութեան տեսակէտով։ Քաղաքապետները եւ դատաւորները որոշեալ ժամանակամիջոցի մը համար պիտի անուանուին։ Նոր օրինագիծը պատրաստ պիտի ըլլայ 1906 յունուար 1էն առաջ։ Այս օրինագիծով միայն հանգամանք մը տալ կ'ուզուի այն առժամեայ միջոցներուն, որոնք ի գործ պիտի դրուին երեք տարի միայն։ Ֆինլանտական Ծերակոյտին զինուորական ճիւղը եւ պատերազմական քննչութիւնը ջնջուեցաւ այս մասին հրատարակուած հրամանագրով մը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Վէճի տակ եղող կղզիներ.—Անգլիական ընկերութեան մը պահանջումներ.—Ամերիկացիներուն տուած բացատրութիւնը։

Լոնտոն, 18 յուլիս.—Ռուեթէրի գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ քանի մը շաբաթ առաջ, Մ. Նահանգաց նաւ մը այցելեր է Պորնէոյի հիւսիս-արեւելեան ծովեզերքին վրայ հաստատուած քանի մը կղզիները ու անոնցմէ մէկ քանիին վրայ պարզեր է Մ. Նահանգաց դրօշակը։ Այդ կղզիներն են. Պակուան, Թականաք, Պաքքունկաեան, Լէհիման, Պըրնան, Բիպօնկ եւ Մանքաեան, որոնք քանի մը քիլոմէթր հեռու գտնուելով իրարմէ, վաթսունըչորս քիլոմէթր շրջանագիծի մը վրայ տարածուած են։ Ամենէն մեծ կղզիներն են Թականաք եւ Պոնան, որ Սանտաքան նաւահանգիստին վրայ կը նային։ Այդ երկու կղզիներէն իւրաքանչիւրը երկու քիլոմէթր երկարութիւն ունի։ Անոնցմէ եւ ոչ մէկուն մէջ բնակիչ կայ։ Պօռնէոյի հիւսիսային կողման անգլիական Ընկերութիւնը ատոնց վարանումի կը յայտարարէ թէ այդ կղզիները մաս կը կազմեն իր հողերուն եւ կը մերժէ ո եւ է տեղեկութիւն տալ այդ մասին, քանի որ արտաքին գործոց նախարարութիւնը ինք ձեռք առած է գործը։ Լաւատեղեակ միջավայրերու մէջ կը կարծուի թէ դժուարութեամբ չպիտի կարգադրուի այս խնդիրը։ Հաւանաբար թիւրիմացութիւն եղած է Մ. Նահանգաց մարտանաւին կողմէ։ Պատահած միջադէպը բնաւ չի նկատուիր յարձակողական արարք մը Մ. Նահանգաց կողմէ, որուն մարտանաւերը յաճախ կ'այցելեն Սանտաքանը, ուր ամերիկեան սպաները միշտ բարեկամական զգացումներ յայտնած են հիւսիսային Պորնէոյի անգլիական ընկերութեան նկատմամբ։ Ուաշինկթընէն հասած բացատրութիւններու նայելով, Փիլիպպեաններու հրամանատարը հաւանաբար տիրացած ըլլայ Քականեան ու Սիպութու կղզեխումբին մաս կազմող կղզիներուն։ Պէտք է դիտել որ Քականեան առնուազն 80 քիլոմէթր հեռու կը գտնուի խնդրոյ առարկայ եղող կղզիներու ամէնէն մօտէն, մինչ Սիպութուն ամէնէն աւելի հեռու է։ Մնաց որ Քականեան եւ Սիպութու—Բարիզի դաշնագրութենէն յետոյ ձեռք բերուած—ատենէ մը ի վեր գրաւուած են։ Անգլիոյ ծովային պաշտօնատան քարտէսին մէջ նշանակուած են խնդրոյ առարկայ եղող կղզիները։

ՇԱՔԱՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

Խորհրդարանական պաշտօնագիր մը.—Պրիւսէլի միացեալ յանձնաժողովին որոշումը.—Անգլիոյ ընդդիմութիւնը։

Լոնտոն, 17 յուլիս.—Այս իրիկուն Խորհրդարանին ներկայացուեցաւ պաշտօնագիր մը, որ կը պարունակէ միացեալ յանձնաժողովին որոշումները, հաստատուած 1902 մարտ 5ի շաքարի պայմանագրութեան 7րդ յօդուածին համաձայն, ինչպէս նաեւ անգլիական պատուիրակ Սըր Հ. Պէրկնի տեղեկագիրը։ Այս վերջինը կ'ըսէ թէ յանձնաժողովը միաձայնութեամբ որոշած է որ Գերմանիոյ մէջ ձեռք առնուած վարչական միջոցները համաձայն են շաքարի պայմանագրութեան տրամադրութիւններուն։ Միեւնոյն միջոցները ձեռք առնուած են Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ մէջ, բացի այն «պաշտօնական բաժին»էն որ Աւստրիոյ կողմէ քուէարկուած եւ Հունգարիոյ Խորհրդարանին առաջարկուած է։ Մէկ քանի պատուիրակութիւններ, ինչպէս պելճիքական, աւստրիական, հոլանտական եւ բրիտանական պատուիրակութիւնները, յանձնաժողովին առջեւ յայտարարեր են թէ շաքարի գաման վերաբերող ֆրանսական օրէնքը չընծայեր այն երաշխաւորութիւնները՝ զորս կը պահանջէ պայմանագրութիւնը անուղղակի նպաստներու նկատմամբ։ Յանձնաժողովը բանաձեւ մը ընդունած է այս մասին, ըսելով թէ մէկ քանի պատուիրակութիւններ թէեւ ապացուցած են որ ֆրանսական օրէնքը կատարելապէս համաձայն չէ պայմանագրութեան, սակայն խնդիրը սահմանական հանգամանք չունի եւ ֆրանսական կառավարութիւնը անշուշտ հարկ եղած փոփոխութիւնները պիտի ներմուծէ այդ օրէնքին մէջ։ Յանձնաժողովը յայտարարած է թէ Հոլանտայի, Շուէտի եւ Իտալիոյ մէջ ձեռք առնուած վարչական միջոցները համաձայն են շաքարի պայմանագրութեան։ Մեծն Բրիտանիա եւ Պելճիքա տակաւին օրէնքներ չեն ընդունած, այնպէս որ յանձնաժողովը չպիտի կրնայ իր կարծիքը յայտնել այդ երկու երկիրներուն նկատմամբ։

—Շաքարի սպառումը չհագրգռող անձեր, երէկ, կէս օրէն յետոյ գումարում մը ընելով Ուէսթմինսթըր Բէլէս օթէլի մէջ, բողոքեցին շաքարի պայմանագրութեան օրինագծին ընդունուելուն դէմ։ Ներկայ էին Պ. Կիպսըն Պօուլզ, Սըր Ու. Հոլանտ եւ անգլիական Խորհրդարանին անդամներէն ոմանք։ Պ. Կիպսըն Պօուլզ յայտարարեց թէ շաքարի օրինագիծը շատ զարմանալի օրինագիծ մըն է, որովհետեւ անգլիական կառավարութիւնը կը դնէ օտարազգիներէ բաղկացած ու Պրիւսէլի մէջ գումարուած յանձնաժողովի մը հրամանին տակ։ Բանախօսը աւելցուց թէ, իր հաստատութենէն ի վեր, պայմանագրութիւնը շրջապատուած է գաղտնիքով, սխալներով եւ վիճաբանութիւններով։ «Օրինագիծը, ըսաւ, իր հետ չի բերեր պայմանագրութեան ծրագրին գործադրութիւնը, որովհետեւ բացարձակապէս կ'արգիլէ շաքարին ներածումը արտակարգ նպաստ տուող երկիրներէ։» Բանախօսին խօսքին նայելով, շաքարի պայմանագրութիւնը անվերջ անհամաձայնութիւններ առաջ պիտի բերէ զայն ընդունող երկիրներու մէջ իսկ։ Միւս բանախօսներն ալ նոյն իմաստով խօսեցան։ Ի վերջոյ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ շաքարի պայմանագրութիւնը դատապարտող բանաձեւ մը։

ՍԵՐՊԻԱ

Թագաւորին ուղեւորութիւնը.—Ներքին կացութիւնը.—Բետրօ Ա.ի եղբայրը ու զաւակները։

Պէլկրատ, 18 յուլիս.—Սերպիոյ թագաւորը յուլիս 25ին է որ Թօբոլա պիտի երթայ՝ այցելելու համար իր գերդաստանին հիմնադիր Գարաճորճի գերեզմանը, մեռած 1817 յուլիս 26ին։ Թոբոլա Շումատիայի կեդրոնը կը գտնուի՝ լեռներու եւ անտառներու մէջտեղը։ Գարաճորճ ասոր մօտը տեղ մը ծնաւ եւ հոն ապրեցաւ։ Ամուր դղեակ մը կառուցուած է քիչ հեռուն այն եկեղեցիէն, ուր Գարաճորճի մարմինը ամփոփուած է, ինչպէս նաեւ Բետրօ թագաւորին մայրը՝ Բերսիտա իշխանուհին, ծնեալ Նենատովիչ։ Ասոր հայրը՝ Ալեքսանդր իշխանը որ 1842էն մինչեւ 1858 իշխեց, թաղուած է Վիեննայի մէջ 1885ին։ Բետրօ Ա. օր մը միայն Թոբոլա մնալով Պէլկրատ պիտի դառնայ, վասն զի Պետութեան գործերը անհրաժեշտ կ'ընծայեն անոր ներկայութիւնը։

—Բետրօ Ա.ի եղբայրը՝ Արսէն իշխանը Պէլկրատ պիտի ժամնէ թագաւորին զաւակներուն հետ զորս բերելու գացած է Պ. Նենատովիչ։ Արսէն իշխանն ալ զաւակ մը ունի իր առջի ամուսնութենէն Տէմիտով կոմսուհիէն։ Զաւակը որ մանչ է, ծնած է 1884ին։ Բետրօ Ա.ի աղջիկը որ 19 տարեկան է, իր եղբայրներուն հետ Պէլկրատ ժամանելէ ետքը, Ռուսիա պիտի երթայ իր մօրաքրոջ Միլիցա մեծդքսուհիին մօտ։

—Գերման բոլոր թերթերը գրեթէ միաձայնութեամբ կը յայտարարեն թէ Սերպիոյ ներքին կացութիւնը գոհացուցիչ չէ։ Նախարարական ու ձախակողմի կուսակցութիւնները բուռն պայքար մը կը մղեն։ Այն ուղեւորութիւնը զոր Բետրօ Ա.ի ազգական եւ անձնական քարտուղար Տոքդ. Նենատովիչ կը կատարէ Վիեննա եւ Բեդերպուրկ, Սերպիոյ ներքին կացութեանը արդիւնք է։ Տոքդ. Նենատովիչ, Ժընէվ ուղեւորելէ առաջ, Վիեննայի մէջ տեսակցեր է քանի մը դիւանագէտներու հետ։

—Ալեքսանդր թագաւորին գլխաւոր պահանջատէրերուն մէջ կայ նաեւ Վոյկա–Քամա պանքան որ Միլանէ օրէն երեք միլիոն ֆր. կը պահանջէ։ Ալեքսանդր թագաւորին թողած հարստութիւնն է, օտար երկրի պանքայի մը մէջ 100,000 ֆր.։ Տրակա թագուհիին գոհարեղէններուն արժէքն է 120,000 ֆր., որ ուրիշ գոյքերու հետ աճուրդի պիտի դրուի։ Կը կարծուի թէ միայն Վոյկա–Քամա պանքան իր առնելիքը պիտի ստանայ, իսկ միւսները բան մը չպիտի կրնան առնել։

—Ջինզար Մարքովիչի դաշինքին բոլոր անդամները հանգստեան կոչուած են։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Անուելի սով.—Մարդիկ իրերզիրենք կը ծախեն.—Բանտարկեալներ.—Մարդակերութիւն։

Բէքին, 18 յուլիս.—Քուանկ-Սիի նահանգին մէջ անուելի սով մը կը տիրէ։ Հոնկ-Քոնկի կառավարութիւնը, որ յանձնաժողով մը ղրկած էր զանազան տեղերէ յղուած տեղեկագիրներու յայտնութիւնները ճշդելու, լուր առաւ թէ բոլոր ըսուածները ստոյգ են։ Յանձնաժողովին անդամները կը պատմեն թէ բազմաթիւ օտարականներ, անօթի չմեռնելու համար, ինքզինքնին ծախած են իբրեւ գերի։ Վու–Չոուի մէջ մարդերու ճշմարիտ շուկայ մը հաստատուած է՝ ուր երկու սեռէ տղաք կը վաճառուին։ Սուայի–Բինկէի մէջ կարճ միջոցի մը մէջ հազար հինգ հարիւր բանտարկեալներ գլխատուած են, յաճախ հարիւր հոգի միասին։ Սովը այնքան սաստիկ էր որ գլխատումը կատարուածին պէս բնակիչները իսկոյն դիակներուն վրայ կը յարձակէին, կտոր կտոր կ'ընէին, կ'եփէին եւ կ'ուտէին։ Շատ անգամ դահիճները մարդկային դիակները իրենց տունը տանելով, ոչխարի միսի պէս կտոր կտոր կը ծախէին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Երկրագործական Պանքային ընդհանուր վարչութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մուսթաֆա Շէվգի էֆ.ի։

—Ատանայի նահանգին մարդահամարի տնօրէն անուանուեցաւ Մանաստըրի նահանգին մարդահամարի տնօրէն Նուրի էֆ. որուն յաջորդեց Բ. Դրան թարգմանութեանց դիւանին քարտուղարներէն Աբտիւլհալիմ էֆ.։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պէյրութի նահանգին Իտարէի ժողովին անդամ Էմին փաշայի։

ՊԱՐՍԻՑ Շահը ականակուռ ընծատուփ մը նուիրեց Թէհրանի օսմ. դեսպան Շէմսէտտին պէյի եւ առաջին կարգի Աֆթապ պատուանշան՝ կնոջը. նաեւ ականակուռ ընծատուփ մը՝ Լողոթէթ պէյի։ Առաջին կարգի Աքտէս եւ Արեւ պատուանշան՝ Օտար Մամուլի Դիւանին առաջին քարտուղար Խալիլ Հիլմի պէյի։ Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ մաքսային վերատեսչութեան սակացոյցերու տեսուչ Ալի Րիզա պէյի, նոյն վերատեսչութեան վիճակագրութեանց տեսուչ Թահսին պէյի, Թնդանօթաձիգ զինուորներու գնդապետ Շէվքէթ պէյի եւ Սուլթանիէ վարժարանին ուսուցիչներէն Համի պէյի եւ Ֆէյզի էֆ.ի. նաեւ զանազան կարգի պատուանշաններ ու շքադրամներ՝ օսմ. ուրիշ քանի մը պաշտօնեաներու։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց ատոնց ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Իգտամի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.—«Սոֆիայ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, Պուլկարիոյ կայս. գոմիսէր Ալի Ֆէրրուխ պէյի կողմէ նախարարապետ զօրավար Բետրով էֆ.ի եղած դիմումի մը վրայ, այս վերջինը, հաւատարմական ապահովութիւնը նորէն կրկնելով, յայտարարեր է թէ Վեհ. Սուլթանին գթառատ շնորհներովը անդորրութիւնը ու խաղաղութիւնը պիտի շարունակուի եւ թէ կայս. բոլոր հպատակներուն երջանկութիւնը պիտի լրացուցուի։ Նախարարապետը նաեւ այդ միտքով զեկոյցներ ըրած է Սոֆիայի օտար հիւպատոսներուն։»

ԽՐԻՍԹՈՖՈՐՈՍ ԻՇԽԱՆ.—Յունաստանի թագաւորին որդին Խրիսթոֆորոս իշխանը, երէկ, ռուսական Օլկա շոգենաւով Պիրէօնէն Կ. Պոլիս ժամանեց եւ ասկէ Ռուսիա պիտի երթայ իր մօրը՝ Օլկա թագուհիին մօտ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Խրիսթոֆորոս իշխանը Կ. Պոլիս պիտի այցելէ, պաշտօն յանձնեց արարողապետ Իպրահիմ պէյի եւ օտարազգի հիւրերու հիւրընկալ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշայի՝ բարի գալուստ մաղթել հելլէն իշխանին։ Օլկա շոգենաւը երէկ ժամ 8ու կէսին, Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանելով, Թոփհանէի առջեւ երկաթ նետեց։ Հելլենական դեսպանը, առաջին թարգմանը ու առաջին քարտուղարը, զինուորական կցորդը եւ Օր. Պալթաճի, շոգենաւակով Օլկա շոգենաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին իշխանին։ Արարողապետ Իպրահիմ պէյ ու կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա Բէճպէր շոգենաւակով գացին ռուս շոգենաւը։ Դեսպանը ու դեսպանատան պաշտօնեաները ընդունեցին Իպրահիմ պէյը ու Ահմէտ Ալի փաշան զորս սրահը առաջնորդեցին։ Յետոյ դեսպանը իշխանին ներկայացուց Իպրահիմ պէյը որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ բարի գալուստ մաղթեց իշխանին, ծանուցանելով նաեւ թէ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա հիւրամեծար կարգուած է ո՛րքան ատեն որ իշխանը Կ. Պոլիս մնայ։ Սուրճ եւ սիկառէթ հրամցուելէ եւ քսան վայրկեանի չափ տեսակցութենէ մը ետքը, իշխանը, դեսպանը, Իպրահիմ պէյ, Ահմէտ Ալի փաշա, դեսպանատան պաշտօնեաները եւ Օր. Պալթաճի Բէճպէր շոգենաւակով Թոփխանէի քարափը ելան ժամ 10ին։ Հոն պալատական կառքեր կը սպասէին։ Առաջին կառքին մէջ բազմեցաւ իշխանը, դեսպանը եւ Ահմէտ Ալի փաշա։ Պալատական երկու հեծեալ յիսնապետներ կը հետեւէին կառքին։ Միւս կառքերուն մէջ կը գտնուէին իշխանին հետեւորդները ու դեսպանատան պաշտօնեաները։ Իշխանը Գարաքէօյի կամուրջէն Պոլսոյ կողմը անցնելով, այցելեց մեծ մզկիթները, կոթողները, հրդեհի աշտարակը. յետոյ, իրիկուան ժամ 12ին մօտ, Թոփխանէի քարափը դնաց եւ անկէ ալ Օլկա շոգենաւը։ Դեսպանը, առաջին թարգմանը, առաջին քարտուղարը եւ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա մինչեւ շոգենաւ հետեւեցան իշխանին։ Խրիսթոֆորոս իշխանը, երէկ գիշեր, շոգենաւուն մէջ ճաշեց։

—Օլկա երբ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց, ռուս դեսպանատան առաջին քարտուղարը իսկոյն նոյն շոգենաւը գնաց եւ բարի գալուստ մաղթեց իշխանին։

—Բէճպէր շոգենաւակը Խրիսթոֆորոս իշխանին տրամադրութեանը տակ դրուած է։ Իշխանը շոգենաւուն մէջ պիտի գիշերէ Կ. Պոլիս գտնուած միջոցին։

—Իշխանը հեռագիրներ ուղղելով Յունաստանի թագաւորին ու թագուհիին, ծանոյց Կ. Պոլիս ժամանումը եւ իրեն նկատմամբ եղած կայս. մեծարանքները ու սիրալիր ընդունելութիւնները։ Թագաւորն ու թագուհին ալ այդ առթիւ շնորհակալութեան հեռագիրներ ուղղեցին Վեհ. Սուլթանին։

—Խրիսթոֆորոս իշխանը որ Յունաց թագաւորին վեցերորդ զաւակն է, ծնած է 1888 յուլիս 29ին Բեդերսպուրկի Բաւլովսք դղեակին մէջ։

ԼԵՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԻՆ մահուանը առթիւ օտար դեսպանատուններու պահականութիւնը, եւրոպական հաստատութիւնները եւ շոգենաւերը, երէկ, կէս պարզեցին իրենց դրօշակները։

—Մոնսէնեօր Պօրկոմանէրօ, որ Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակին բացակայութեան առթիւ, փոխանորդաբար կը վարէ այդ պաշտօնը, բազմաթիւ ցաւակցութիւններ ստացաւ Պապին մահուանը առթիւ։

—Կ. Պոլսոյ կաթոլիկ եկեղեցիները, երէկ առտու, հրահանգ ստացան սուգի համար զանգակահարութիւն կատարելու կէս օրին եւ իրիկուան։

—Յուղարկաւորութեան օրը Բանկալթիի Սէնթ-Էսփրի եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ հարուստներէն Մէնշավի փաշա իր ու կնոջը անունով երկու հազար հինգ հարիւր եգիպտական ոսկի նուիրած էր Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարը հեռագիր մը ուղղելով Մէնշավի փաշայի, հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին կայս. բարձր գնահատութիւնը։

ՍՈՒՐԻՈՅ մէջ երեւան ելած հիւանդութեան դէմ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար ղրկուելիք բժիշկներուն վրայ, ինչպէս ծանուցանեցաւ, տասնըմէկ բժիշկներ ալ պիտի աւելցուին։ Հրահանգ տրուեցաւ Սուրիոյ կուսակալ-

լութեան թէ առոնք մինչեւ որ երթան, տեղւոյն զինուորական ու քաղաքային բժիշկները հարկ եղած միջոցները ձեռք առնեն, հիւանդութեան ընթացքը կասեցնելու եւ ճարակումը արգիլելու համար։

ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵՆԷ ՎՏԱՐՈՒԱԾ.— Ծովային նախարարութեան դատական ճիւղը, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զինուորական ատեանին մէկ տեղեկագրին վրայ, զինուորութենէ վտարուելու եւ երեք ամիս բանտարկուելու համար ոստիկանութեան նախարարութեան յանձնուելու դատապարտեց նաւային տեղակալ Իպրահիմ էֆ.ն։ Այդ վճիռը վաւերացաւ կայս. Իրատէով։ Ահաւասիկ թէ ինչ է դատապարտութեան շարժառիթը.— Իպրահիմ էֆ. Ափրիկեան Տրիպոլիս գտնուող Մանսուրա մարտանաւին մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալով, հարիւրապետ Իզզէթ էֆ.ի հետ Կ. Պոլսէն ճամբայ ելած էր Սաքարիա շոգենաւով։ Երբ Իզմիր ժամանեցին, այդ երկու սպաներուն միջեւ վէճ մը ծագեցաւ անձնական խնդրի մը հետեւանքով։ Իպրահիմ էֆ. թշնամացաւ Իզզէթ էֆ.ի դէմ։ Այս վերջինը շոգենաւին ճաշարանին մէջ երբ հաց կարելու զբաղած էր, Իպրահիմ էֆ. կացին մը առնելով Իզզէթ էֆ.ի ետեւէն ուզեց զարնել, սակայն հոն գտնուողները ժամանակին հասնելով կացինը ձեռքէն առին։ Իպրահիմ էֆ. նորէն յարձակեցաւ Իզզէթ էֆ.ի վրայ։ Նաւապետը յանդիմանեց Իպրահիմ էֆ. որ դարձեալ կռիւը շարունակեց եւ մեքենավար Մէհմէտ էֆ.ն ձախ յօնքին վրայէն վիրաւորեց։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Սինոպի գաւառին մէջ երեւան ելած աւազակները ձերբակալելու պահուն մեռած Չէքի պէյի կնոջը հարիւր ղրուշ ամսաթոշակ սահմանուեցաւ եւ մօրը ու տղուն՝ հարիւր յիսունական։

ՇԻՇԼԻԻ կողմը հեծելազօրքերու զօրանոց մը պիտի կառուցուի։

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ՎՐԱՅ ԹՐԱՄՈՒԷՅ.— Հայտար Փաշայէն Պ. Ժորժ Ֆ. Մատէլէնի, ծրագիր մը մատուցանելով Հիճազի երկաթուղիի յանձնաժողովին, առաջարկեց Գարաքէօյի կամուրջին վրայ, դրամ վճարելու տեղերէն քիչ մը հեռուէն սկսելով, Տէքովիլի դրութեամբ թրամուէյի երթեւեկութիւն մը հաստատել զոյգ գիծով։ Կառքերը ձիերու կողմէ պիտի քաշուին եւ ամէն տասը վայրկեան պիտի երթեւեկեն։ Տոմսակներու գինը պիտի ըլլայ տասը ու քսան փարա։ Ասկէ տարեկան 3500–4000 ոսկիի հասոյթ մը պիտի գոյանայ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ 49 թիւ նոր շոգենաւը, կ՚ըսէ Սէրվէթ, 21,000 ոսկիի պիտի գնուի Մախսուսէի վարչութեան կողմէ եւ Հայտար Փաշայի գիծին պիտի յատկանայ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, զինուորական յանձնաժողով մը զոր կը կազմեն ֆէրիգ Մուսթաֆա Հիլմի փաշա, միրլիվա Պէքիր Նիզամի ու Վէլի փաշաները եւ գէր–գնդապետ Սէրվէթ պէյ ու տեղակալ Ապտիւլլատիֆ պէյ, պիտի ձեռնարկէ նահանգներուն զօրաբանակներու գունդերը աչքէ անցընելու։

ՍՈՖԻԱՅԻ Նովի Վիէք լրագիրը կ՚ըսէ թէ օսմ. կայս. իշխանութիւնները ազատ արձակած են քառասուն Պուլկարներ որոնք Սէլանիկի ու Սկիւպի մէջ բանտարկուած էին։ Նոյն թերթը մեծ ուրախութիւն կը յայտնէ կայս. կառավարութեան այդ գթասրտութեանը համար։

—Ուրբաթ օրը ռահվիրաներու զօրանոցէն Պէրտան հրացաններ կը տարուէին զինարանը։ Այդ միջոցին փոխադրախումբին պետը՝ Տիմօլ բննաուն հրացան գողցաւ, սակայն քիչ վերջը իմացուելով, ձերբակալուեցաւ ու յանձնուեցաւ զինուորական իշխանութեանց։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Կայս. Թիկնապահ ֆէրիգ Շաքիր փաշա եւ գէր–հազարապետ Վասըֆ ու Ֆարուք պէյերը Պէրգքիւլսէ ղրկուեցան պաշտօնով։

ԱՆԳԼԻՈՅ հիւպատոսարանին մէկ զեկոյցը, կ՚ըսէ Մոնիդեօր, կը ծանուցանէ Հանսանի հաշուեյարդարման փակումը որ քանիերեք տարի տեւեց։ 1880ին էր որ այդ մեծ տունը դադրեցուց իր վճարումները։ Այդ վիճակը առժամեայ տագնապի մը հետեւանքը ըլլալով, եւ նկատելով որ գոյքը պարտքէն շատ է, հաշուեյարդարումին գործերը սկիզբները բաւական լաւ վիճակ մը ունեցան, որով պահանջատէրերը քիչ ատենէն ստացան իրենց առնելիքին կէսը, բայց 1888էն ետքը վճարում չեղաւ, վասն զի այդ միջոցին հաշուեյարդարը ուրիշ գործով զբաղած էր. վերջապէս չորեքշաբթի օրը գործը բոլորովին դադրեցաւ։ Պահանջատէրերու փաստաբանը խնդրեց այդ դադարումը, որպէս զի այդ վիճակը առաջ բերող պարագաները քննութեան ենթարկուին։

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ ձեռնարկուած է Այտընի նահանգին թուզերուն նման թուզ հասցնելու։

ԲՈՌ–ՍԱՅԻՏԻ մէջ երկուշաբթի օրը ժանտախտէ մէկ մահ պատահեր է։

ՏԽՄԱՐ ՍԻՐԱՀԱՐԸ.—Օսման անուն դատարկապորտ մը Ղալաթիոյ մէջ ինքզինքը վիրաւորեց դաշոյնով, վասն զի Մէրեմ անուն հանրակին մը կը սիրէր, բայց այս վերջինը երես դարձուցած էր։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ գիշեր, ժամ 1ին, Գասըմփաշայի մէջ անծանօթ մարդ մը թրամուէյի կառքի մը տակ մնալով անիւները վիզին վրայէն անցան եւ գլուխը մարմինէն բաժնուեցաւ։ Կառապանը Հասան ձերբակալուեցաւ։

—Բերայի Աղա Ճամիի կողմը, երէկ ժամ 6ին, Պօյաճըգիւղցի դայեակ Բաթինա թրամուէյի կառքէն իջած ատեն, իյնալով ոտքը կոտրեցաւ. իսկոյն հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ Բերայի իր մասնաճիւղին վարձու դրամարկղերու զետեղումն աւարտած է, եւ նոյն դրամարկղերը վարձու պիտի տրուին յուլիս 20 (Ը. Ե.), երկուշաբթի օրէն սկսեալ։ 3—3

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ.— Ռումէլիի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 201րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 1903 յուլիս 19 օգոստ, 1ին ճիշդ կէսօրին, Օսմ. Հանրային Պարտքին կեդրոնատեղին, հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային մասնակցութեամբ։

Կ. Պոլիս 7/20 յուլիս 1903 1–5

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէվահիրճեան եւ Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սէթեան։ Քաղ. Ժողովէն Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Գրիգոր էֆ. Խօրէճեան, Միհրան էֆ. Սէթեան եւ Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան։

—Պատրիարքարանէն իրազեկ անձեր կը հաղորդեն թէ Ս. Պատրիարք Հօր կարգադրութեամբ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմրիւքճեան, Իզմիր պիտի երթայ, հոն իբրեւ Առաջնորդական փոխանորդ պաշտօնավարելու համար, քանի որ Իզմիրի առաջնորդ Սրբազանը հիւանդութեամբ կը տառապի։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Տնօրէնի հարցը լուծուած է այս երկուշաբթիէն ի վեր, Հոգաբարձութեան որոշմամբ այդ պաշտօնին կոչուած ըլլալով Իսրայէլ էֆ. Հայկազն որ անցեալին մէջ ալ վարած է զայն։

—Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն Թումիկ էֆ. Սուրէնեան եւ Մագսուտ էֆ. Մարտիկեան երէկ Պատրիարքարան երթալով, հրաւիրեցին Ս. Պատրիարք Հայրը յառաջիկայ կիրակի Վարդավառի տօնին առթիւ, Պատարագ մատուցանել Ս. Կարապետ եկեղեցին որուն տօնախմբութիւնն է եւ իր հոգեշունչ քարոզով ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարել։

—Վաղը շրջանաւարտից քննիչ յանձնաժողովը հրաւիրուած է նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

—Սէլանիկէն ցաւալի լուր մը կը հաղորդեն։ Տեղւոյն Չըլղաեան Տ. Մկրտիչ քահանային աղջիկը, ութ տարեկան, անցեալ ուրբաթ իրիկուն, ձեռքը քարիւղի լամպարով տանը մէջ պտտած ատեն, լամպարը վար ինկաւ եւ աղջիկը բոցերուն մէջ մնաց. սկսաւ պոռալ. մայրը օգնութեան փութաց, բայց անոր ալ հագուստները բռնկեցան։ Դրացիները հասնելով կրակը մարեցին։ Խեղճ աղջիկը հետեւեալ օրը մեռաւ սոսկալի ցաւերու մէջ։ Մայրն ալ հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն վիճակը ծանր է։

—Ազգ. Հիւանդանոցի տարեկան տեղեկագրին տպագրութեան վերաբերեալ ձեւակերպութիւնը աւարտած ըլլալով՝ Հոգաբարձութիւնը՝ տպագրութեան հսկողութեան հոգը յանձնեց նոյն հաստատութեան բժշկապետ Տօքթ. Տաղաւարեան էֆ.ի, որ երէկ իսկ տպարան յանձնեց զայն։

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Գրիգորիս արքեպսկ. Յովհաննէսեանի. Ներկայ էին Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէվահիրճեան եւ Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Սեթեան։ Ժողովը հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրաւ. — 1. Մաքրիգիւղէն մէկ քանի ազգայիններ գանգատագիր մը ղրկած էին Տ. Վահրիճ վրդ.ի նկատմամբ, յուղարկաւորութեան մը առթիւ պատահած անկանոնութեան մը մասին, եւ միւս կողմէ Վահրիճ վարդապետ այդ գործին վերաբերեալ բացատրագիր մը ղրկած էր, որով կը հերքէր իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնը։ Ժողովը կարդաց թէ՛ Վահրիճ վրդ.ի եւ թէ թաղեցւոց գիրերը եւ նկատի առաւ Վահրիճ վրդ.ի բացատրութիւնները ու խնդիրը փակեալ համարեց։ 2. Տ. Վահրիճ վրդ. դարձեալ գրով մը առաջարկած էր յուղարկաւորութեանց թափօրները փողոցէ փողոց չշրջեցնել։ Արժան դատուեցաւ ուրիշ նիստի մը մէջ նկատողութեան առնել այդ առաջարկը։ 3. Պուլկարիոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահան վրդ. Ռուսճուգէն կը տեղեկագրէ թէ Վառնայ վիճակէն Հիւրիւկ գիւղացի Տ. Սարգիս Տ. Վարդանեան անուն քահանայ մը եկած է հոն առանց քահանայական վկայականի։ Արժան դատուեցաւ իբրեւ քահանայ չընդունիլ զայն, եթէ իրօք վկայական չունի։ 4. Կիւմիւլճինէէն Տ. Արսէն քհնյ. իրեն նկատմամբ եղած հրատարակութեանց դէմ բողոքած ըլլալով, անկարեւոր նկատուեցաւ այդ բողոքը։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ ամուսնական խնդիրներու նախաքննութեամբ։

—Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Խոսրով Ծ. վրդ. Պէհրիկեան՝ որ Բալուի եւ Խարբերդի Առաջն. ընտրուած էր յաջորդաբար, այս երկու հովուութիւններէն վերջինը ընդունած է եւ Խարբերդ մեկնելու համար Պատրիարքարանի հրահանգին կը սպասէ։

—Սղերդի Առաջնորդ Տ. Փառէն վրդ. կը գրէ Պատրիարքարան թէ Արսէն վրդ. Գէորգեան Վանէն հոն հասած է յունիս 20ին, Սահակ եպիսկ. Բագրեւանդեանի յանձնարարագրով, Ս. Կոմոնոսի վանքին տեղապահութեան համար։

—Ամուսնալուծման համար կարգ մը դիմումներ եղած են Ս. Պատրիարքին որ այդ խնդրագիրները յանձնած է Կրօնական Ժողովին՝ նկատողութեան առնուելու համար։

—Պիլէճիկէն նոր հանրագիր մը հասած է, որով կը խնդրուի Պատրիարքարանէն՝ այլ եւս Տ. Մովսէս եպիսկ.ը չղրկել իր վիճակը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Ուսումն. Խորհրդոյ

Նախնական կրթութեան կազմական կանոնագրին ԻԷ. եւ ԻԸ. յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն՝ մայրաքաղաքիս ազգային նախակրթարաններու շրջանաւարտից Քննիչ Յանձնաժողովն կազմուած եւ հետեւեալ կարգացոյցն ու ժամանակացոյցը սահմանուած է հարցաքննութեանց համար, շրջանաւարտ տուող թաղերն երկու շրջանակի բաժնելով ի դիւրութիւն աշակերտաց երթեւեկին, եւ որոշելով միանգամայն որ քննութիւններն երկու կեդրոններու մէջ կատարուին։

Ահաւասիկ նոյն կարգացոյցն ու ժամանակացոյցը.

Ա. Շրջանակ.—1, Գումգաբու. — 2. Սամաթիա.— 3. Ազգ. Որբանոց Եէտիգուլէի.—4. Մաքրիգիւղ։

Բ. Շրջանակ.—1. Բերա.—2. Ղալաթիա.— 3. Օրթագիւղ. — 4. Սկիւտար–Սէլամիէ։

Ա. Շրջանակի կեդրոն որոշուած է Գում Գաբուի Պէզճեան մայր վարժարանը. իսկ Բ. Շրջանակի համար Բերայի Էսաեան վարժարանը։

Քննութիւնները պիտի սկսին առաւօտները ժամ 2ին (Ը. Թ.) եւ պիտի տեւեն մինչեւ 5. իսկ կէս օրէ ետքը պիտի սկսին ժամ 6ին եւ տեւեն մինչեւ 9,

Քննութիւնները երկու շրջանակներուն մէջ միեւնոյն օր պիտի կատարուին հետեւեալ կարգաւ եւ օրերուն մէջ։

17 Յուլիս, Եշ.—Կէս օրէ առաջ.— Կրօնք, Բարոյագիտութիւն. — Կէս օրէ վերջ.—Առողջ Տնտեսութիւն (Աղջկանց), Օրէնսգիտական եւ Տնտեսագիտական ծանօթութիւնք, Գծագրութիւն, Գեղագրութիւն։

24 Յուլիս, Եշ.—Կէս օրէ առաջ.— Հայերէն գրաբար, աշխարհաբար, շարադրութիւն.—Կէս օրէ վերջ.—Ֆրանսերէն, Երաժշտութիւն, Ձեռական աշխատութիւնք։

31 Յուլիս, Եշ.—Կէս օրէ առաջ.— Աշխարհագրութիւն, Օսմաներէն (մանչերու), Ձեւագիտութիւն (աղջկանց).—Կէս օրէ վերջ.—Պատմութիւն, Տոմարակալութիւն (մանչերու)։

4 Օգոստոս, Բշ.—Կէս օրէ առաջ.— Ջափական գիտութիւնք.—Կէս օրէ վերջ.—Բնական գիտութիւնք։

Հետեւաբար՝ ներկայ 1902–903 դպրոցական տարւոյ վիճակացոյցին համաձայն կը հրաւիրուին Գումգաբուի, Սամաթիոյ, Մաքրիգիւղի, Բերայի, Օրթագիւղի, Սկիւտար–Սէլամիէի Պատ. Թաղական Խորհուրդները ինչպէս նաեւ Ազգ. Որբանոցի եւ Ղալաթիոյ Կեդր. Նախակրթարանի Պատ. Խնամակալութիւնները, որպէս զի հաճին տալ տանիլ իրենց վարժարանաց Տեսչութեանց՝ երկսեռ շրջանաւարտները որոշեալ օրերը ներկայանալու Քննիչ Յանձնաժողովին, Նշանակեալ կեդրոններուն մէջ։

8 Յուլիս 1903 (Կնիք)

ԱԶԴ.—Ուսումնական Խորհուրդէն Ա. կարգի դասատուական–ուսուցչուհիի վկայական ունեցող օրիորդ մը կը փափաքի գաւառային վարժարանի մը մէջ պաշտօն ստանձնել։—Պէտք ունեցողները կրնան դիմել կամ գրել Արեւելքի խմբագրութեան։ 2—3

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՊԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Չորեքշաբթի։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտեմբերի սկիզբը, միւս կէսը Յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Կէս տոմսակով Ատաբազար ուղեւորելու եւ ուրիշ դիւրութեանց համար՝ կարեւոր է որ վարժարանին գիշերօթիկ աշակերտուհիները, ինչպէս նաեւ յառաջիկայ տարեշրջանին նոյն վարժարանին աշակերտիլ փափաքող օրիորդները իրենց անունները ղրկեն եւ կամ անձամբ կամ իրենց պաշտպանին միջոցաւ ներկայանան՝ Մր. Ու. Ու. Փիթի, թիւ 5, Ամերիգան խան, Կ. Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 4 (Ն. Տ.)։

Վարժարանին յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը ղրկուի։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար գրել Տօքթ. Ս. էֆ. Գավաֆեան, Ատենապետ Խնամակալութեան Ատաբազար։ 2—12

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ անցեալ յունիս ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։

Սերվիչէն էֆ. Տպարանապետ 1805,50, Պարտիզակի Ս. Նշանեցւոյն մէջ եւ շրջական շրջագայած պնակի հասոյթն՝ ձեռամբ տեղւոյն Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Միխաէլեանի 1012, Բարեսէր ոմն ի Պրուսա՝ ձեռամբ Անտօն էֆ. Մարաշլեանի 540, Մանուկ էֆ. Արզրեանի առանին գանձանակին հասոյթը 460,75, Տօքթ. Թորգոմեան էֆ. 216, Տօքթ. Խրնդիրեան էֆ. 216, Յարութիւն էֆ. Իժտահարեանի առտ. գանձանակին հասոյթը 197, Պէշիկթաշի Ս. Եկեղ. մէջ շրջագայած պնակի հասոյթը ապր. մյ. յնս. 162.5, Անտոնաքի Անանիատի էֆ. ձեռամբ Կ. եւ Ե. Չալուքճեան եղբարց 108, Մեծ. Յակոբ էֆ. Ճէզվէճեան 108, Տիկին Հէրիքա Ն. Պալըզճեան մատաղագին 108, Եղբարք Թիմուրեան 108, Մհտ. Ռափայէլ էֆ. Շիրինեան Ա. Գ. Հիսարցի 108, Բարեպաշտուհի Տիկին մը բատ իր ուխտի մայիս, յունիս ամսական 108, Գումգաբուի դրսի եկեղեցւոյ պնակի հասոյթը Զատկի առթիւ 67. Յարութիւն էֆ. Խարբութլեան 60, Տէր եւ Տիկին Սերովբէ էֆ. Խանակերեան 60, Բարեսէր ոմն 50, Բարեսէր ոմն 47½, Բարթամ էֆ. Գրիգորեանի հարսանեաց առթիւ 40, Զատկի առթիւ Գուզկ. Եկեղ. մէջ շրջագայած պնակի հասոյթ 39, Կիւլպէսէր էֆ. Պէրպէրեան Ակընցի, Հայկուհի Սարրեան, Բարեսէր ոմն, Տիգրան էֆ. Եսաեան Ա. Գ. Հիսարցի, Գրիգոր էֆ. Մ. Յակոբեան, Յակոբ էֆ. Ներսէսեան, Կարապետ էֆ. Դաւիթեան, Նուէր պատարագի վասն Գրիգոր Փանոսեանի, Բարեսէր ոմն 20ական, Ոսկերիչ Մկրտիչ աղա Ակնցի կորուստի մը գտնուելուն առթիւ 10 ղրշ.։ Գումար 5811.25 ղրշ.։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Ո՛վ որ ակռայ շինել տուած ըլլալով չէ կրցած գործածել՝ ամենայն վստահութեամբ թող դիմէ Խաչիկ էֆ. Պալպալեանի։—20 տարիէ ի վեր ակռայի չգոյութենէ կը տառապէի, այդ միջոցին Պոլիս թէ այլուր քիչ շատ հռչակուած ատամնաբոյժներու երթալով ակռաներ շինել տուած էի, բայց ի զուր. անոնցմէ ո՛չ մէկը յաջողած էր. երկար փորձերէ վերջ չկրցի գործածել ու մէկդի նետեցի. այս անգամ բարեբաղդաբար դիմեցի Խաչիկ էֆ. Պալպալեանի որ առժամապէս Ռոտոսթօ կը գտնուի, եւ նոր ակռաներ շինել տալով գոհ մնացի. այսպէս անձիս վրայ փորձելով, տեսայ յիշեալ Խաչիկ էֆ. Պալպալեանի ձեռնհասութիւնը ատամնաբուժական արուեստին մէջ։

ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՅԱԿՈԲՈՎԻՉ

Ռոտոսթօ, 6 յուլիս 1903

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԴԻՆՈՊԼ)

ՀՌՈՄ, 21 յուլիս.—Գերմանիոյ կայսրը, հեռագիր մը ուղղելով տեղակալ–կարտինալ Օրէլիայի, իր անկեղծ ցաւակցութիւնները յայտնեց հռոմէական եկեղեցիին կրած ծանր կորուստին համար՝ Լէոն ԺԳ. Պապին մահուանը հետեւանքով, որուն անձին նկատմամբ յաւիտենական յիշատակ մը պիտի պահէ։

—Կարտինալները, կէս օրէն առաջ, գումարեցին իրենց առաջին ժողովը, ուր պապական կնիքները կոտրուեցան։ Խորհրդակցութիւնները գաղտնի կը պահուին։ Ժողովը 8ի դէմ 20 ձայնով քարտուղար ընտրեց մոնսէնեօր Մէրրի Տէլվալը։

—Թրիպունա կ՚ըսէ թէ մոնսէնեօր Մէրրի Տէլվալի ընտրելիութեան նպաստակն է մեծ Ռամփոլլա կարտինալին որ հակառակ է այդ ընտրութեան։

—Լէոն ԺԳ. Պապը որ եւ է տրամադրութիւն մը չէ յայտնած՝ կարտինալներու ընտրական ժողովին վերաբերմամբ, որ այդ կերպով որ եւ է փոփոխութիւն չի կրեր։

—Թրիպունա կ՚ըսէ թէ պապական ընտրութեան ժողովը օգոստոս 1ին, իսկ Իգալիա ալ կը ծանուցանէ թէ օգոստոս 2ին պիտի գումարուի։

ՏՐՊԼԻՆ. — Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին հոս ժամանեցին եւ հանդիսաւորապէս ընդունուեցան։ Քաղաքը շքեղապէս դրօշազարդուած է։

ՓԱՐԻԶ.—Պատուոյ Լէգէոնի ասպետութեան աստիճանը տրուեցաւ Տարտանէլի Ֆրանսական փոխ–հիւպատոս Պ. Պոլէէքի։

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.—Յուլիս 11էն 20 Սուէզի ջրանցքէն անցած նաւերուն թիւն է 98 եւ գոյացած հասոյթը՝ 2,690,000 ֆր.։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ, 21 յուլիս.—Տօքթ. Լաբբոնի կատարեց Լէոն ԺԳ.ի մարմնոյն զմռսումը։ Հիւանդութիւնը այնքան մեծ աւեր մը չէ գործած Պապին դէմքին վրայ։ Բերանը ժպտուն մնացած է։ Մարմինը հագուեցուցին քահանայապետական զգեստներով եւ ոսկիէ խոյրով։ Մարմինը վաղուընէ սկսեալ պիտի ցուցադրուի։ Յուղարկաւորութեան օրը դեռ որոշուած չէ։

—Պապական ընտրութեան ժողովը օգոստոս 2ի կիրակի օրը պիտի գումարուի։

—Մոնսէնեօր Մէրրի Տէլվալի նոյն ժողովին քարտուղար ընտրուիլը ձախողուած մը կը նկատուի Ռամփոլլա կարտինալին համար։

ՄԱՏՐԻՏ.—Ազատական կուսակցութեան թերթերը կը քննադատեն Վիլլավէրտէի նոր դահլիճը, ըսելով որ տեւողութիւնը կարճ պիտի ըլլայ։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.—Ամերիկայէն առնուած լուրերը ցորենի գիներուն անկում մը ցոյց կուտան՝ այսինքն 80.50։ Հոս գոցուեցան հաստատուն՝ 6/7։

ՎԻԷՆՆԱ.—Օդին տաքութիւնը անտանելի աստիճանի մը հասած է։ Արեւազարկի դէպքեր կը պատահին փողոցներուն մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 8 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	29
Ամէնէն բարձր գին	»	24	31½
Ամէնէն վար գին	»	24	27
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	125	50
Ամէնէն բարձր գին	»	125	50
Ամէնէն վար գին	»	125	25
ԲԱՑՈՒՄ 9 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	28½
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	125	50
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Դոս. Օթմ. Շանժ է Վալէօր		—	—
Դամ. Ռապահ. Ընկ.		4	60
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	05
» ժուիսանս		1	65
» պարտաթուղթ		592	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		501	—
Թրանսվալ		115	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	25
Լավրիոմ		84	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	90
« պարտաթուղթ «		520	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	20
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	93¾
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	63
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	86
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Նոյ Էմբէրիալ	»	89	25
Քիւճիւք	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէթալիք	»	—	—
Ռուսկի Զոլոթղրամ	Օ. Ո.	8	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Յուլիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		92	21
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		60	75
» » » Գ. բաց.		31	75
» » » Գ. գոց.		31	63
Օսմանեան Պանքա		13	63
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5%		41	50
» Մոնոբոլ		44	—
Պուլկարական 1888		95	75
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		104	75
Ռումինիա		104	75
Թրանսվալ		4	50
Այտին երկաթուղի		14	53
Փոխանակագիր		25	32½
ՓԱՐԻԶ, 21 Յուլիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3%		97	47
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	32	27
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	32	31
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	34	60
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	591	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	129	25
Օսմ. Մաքսատուն	»	477	—
Օսմ Ռէժի	»	393	—
Բրիօրիթէ Թիւթիւն 4%	»	503	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1115	—
Իտալական Ռանթ	»	102	15
Սպանիական արտաքին	»	91	07
Թրանսվալ	»	116	50
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25	115
Դրամագլուխ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 21 Յուլիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	121	75
Օսմ. Ռէժի	«	258	—
ՊԷՐԼԻՆ, 21 Յուլիս			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104	—
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	355
ՊՐՈՒՍԷԼ, 21 Յուլիս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		32	—
Ռումէլի երկաթուղի		126	75

ՅՈՎՍԷՓ ՊԱԼՊԱԼԵԱՆ
(ՄԵՂՐՈՒՆԻ)
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Մուզաֆէրիէ Հիւանդանոցին եւ Պարսկական Վարժարանին
Թ. 61, Բերա, Մեծ-Փողոց, Թաքսիմ, Թ. 61
(Զըրաճեան Աբարթման)

Պալպալեան ամէն օր ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններով տառապողները կ՚ընդունի. իսկ ուրբաթ, կիրակի եւ երեքշաբթի մինչեւ ժամը 5։ Գիշերուան ո եւ է ժամուն կարելի է դիմել։ Պալպալեան կ՚երաշխաւորէ իր լեցուցած ու շինած ակռաները։ Ցաւերը ակռայ քաշել տալու համար որոշ վարձք մը չկայ. քաշել տուողին կամքէն կախեալ է։

ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ 4–104

ՏՕԿՈՒՆ ՖԷՍԵՐ

Կը յանձնարարենք Շըլինք գործարանի ֆէսերը, որոնք մինչեւ վեց ամիս ո՛չ անձրեւէ եւ ոչ քրտինքէ իրենց գոյնը չեն փոխեր։ Կաղապար ձրի եւ գիները չափաւոր։ Զափու վրայ եւ պատրաստ։ Պահճէ Գափու, փաւուր կից, թիւ 6։ 7—12

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ՓԱՐՄԱՔԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Փէշտէ Չալութճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքին ձեւաւորութիւնը, բնու տարիքը, ծամողութիւնը, եւ աղաւ արտասանութիւնն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմռնները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ. կ՚ընդունին։

Տօքթ. Ժաք Մէեռզաս

ԲԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ ԵՒ ՄԱՆԱԳԷՏ ԿԱՆԱՅՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ամէն օր հիւանդ. կ՚ընդունի իր բնակարանին մէջ, Բերա, Բիւյիւք Բաարիսթան փողոց, թիւ 18, Թաղապետական Զ. շրջանակի պաշտօնարանին մօտ։ Աղքատները ձրիապէս կը դարմանուին չորեքշաբթի օրերը։ Ամլութիւնը կը դարմանէ մասնաւոր եւ նոր եղանակով մը՝ զոր ի գործ կը դնեն Բարիզի նշանաւոր բժիշկները։ Այս նոր մեթոտով դարմանումը, որ մինչ յաջողութեամբ պսակուած է, առաջին անգամէն իսկ գոհացուցիչ արդիւնք մը կ՚արտադրէ։ 5—30

{Էն Առաջ Սա Կարդացէք}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ

ԾԽԵՐԳԱՅԵ ՇԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, շապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ինչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը թուլորին եւ նորութեան շէնքնորհքը կը մնար վրանին։ Ուստի, խնամով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք։

LA UNION ET FHENIX ESPAGNOL

Ֆրանսական Ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի, կենաց եւ արկածներու. գեր գործակալ Շառլ Աքսամիտէս, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց թիւ 114։ 3—15

ԱՌ ՆՈՒՎՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Եէնի ճամի փողոց, թիւ 55

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի պատի թուղթեր, վարագոյր, սփռոց, ոսկեզօծ շրջանակներ, եւլն. եւլն.։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։ 20—52

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Թէմէքքիի Բրիւրիթէ 4 առ հարիւր օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ թուղթերուն թիւ 9 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը աւարտած է 1897 օգոստոսին, եթէ մինչեւ յուլիս 31/13 օգոստոս Օսմ. Պանքային չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի նըկատուին։

Կ. Պոլիս, 17 յուլիս 1903 2—4

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարժարանիս ուսանողաց մրցանակներու եւ շրջանաւարտից վկայականներու բաշխման արարողութիւնը պիտի կատարուի յուլիս 14, երկուշաբթի, ի ժամ 7, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Կը հրաւիրուին ուսանողք ներկայ գտնուիլ նոյն օրը վարժարանիս մէջ։

Հիմնադիր–Տնօրէն
Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Սկիւտար, 4, յուլիս 1903

ԱԼԷՄՇԱՀ ՕՆՆԻԿ

Երկար տարիներէ ի վեր «Ալէմշահեան եղբարք» անունով ընկերակցաբար հաստատած մեր դերձակի վաճառատունը բաժնած ըլլալով, ընկերներէն դարձեալ Բերա, մեծ պողոտայ, Վենետիկ փողոց թիւ 5 աբարթըմանի դերձակի վաճառատան մէջ իմ անուամբս եւ հաշուոյս կը շարունակեմ դիւրամատչելի գիներով, վերջին նորաձեւութեանց եւ յաճախորդներու ճաշակին համեմատ չափի վրայ հագուստներ պատրաստել։

Այն անձանց որոնք մեծագումար վճարումներ ընելով հանդերձ դարձեալ ճաշակնուն համաձայն զգեստներ չկըրնալ ձեռք ձգելնուն կը գանգատին, կը յանձնարարենք ուրեմն Ալէմշահ Օննիկ էֆէնտի յիշեալ վաճառատունը որ իր ապրանքները Եւրոպիոյ լաւագոյն եւ վըստահութեան արժանի գործատուններէն կը հայթայթէ, ինչ որ բոլոր յաճախորդներու ճաշակին ու նորաձեւութեան պայմանները կը գոհացնէ լիովին։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՄԵԾԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնուած 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութեան դրամը Փր. 1,506,000,000

1901ին [illegible] Փր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի [illegible] 1901ին [illegible] Փր. 17,500,000

[illegible] կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ եւ շահաւոր պայմանադրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է ըլլայ պատերազմ, ճամբորդութեան, ճանապարհորդութեան, [illegible] մինչեւ իսկ [illegible] մահն։ Տիպարական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ, [illegible] հաշուէ առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ [illegible] վճարման համար [illegible] մինչեւ 5 տարի [illegible] 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. [illegible] Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հաւէյճօղլու խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

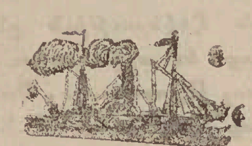

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Յամեն ամսոյ Բաթում կը մեկնի. Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ փողոց 516 Բ. ՈՐԴՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէյ	3000	Թիպա	2500
Անտիս	3000	Նէրթիս	2400
Բէյարը	3000	Օսայրիս	2250
Քասանդրա	3000	Բէրա	2250
Մարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբիըն	1500
Մարիօթիս	2500	Պիւլէա	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէյթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 21, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՁԻՑԵՐՈՒՏ ԲԱՐԵՒՈՐ [illegible]

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՆՕՐԷՆ [illegible]

[illegible] Ալալէմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի. դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւտարի եւ Մանասթըրի մէջ։

ՆՈՍԲ

[illegible]

[illegible] ճշմարտապէս ցոյց կուտայ թէ

Նոսբ գրելու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Պոլիս, Ալալէմճի խան, Մէյտանճըգ փողոց 9—52

ԱՆՔՈՐ

Հիմնեալ 1838ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպոլ Ապուկ Էֆէնտի խան

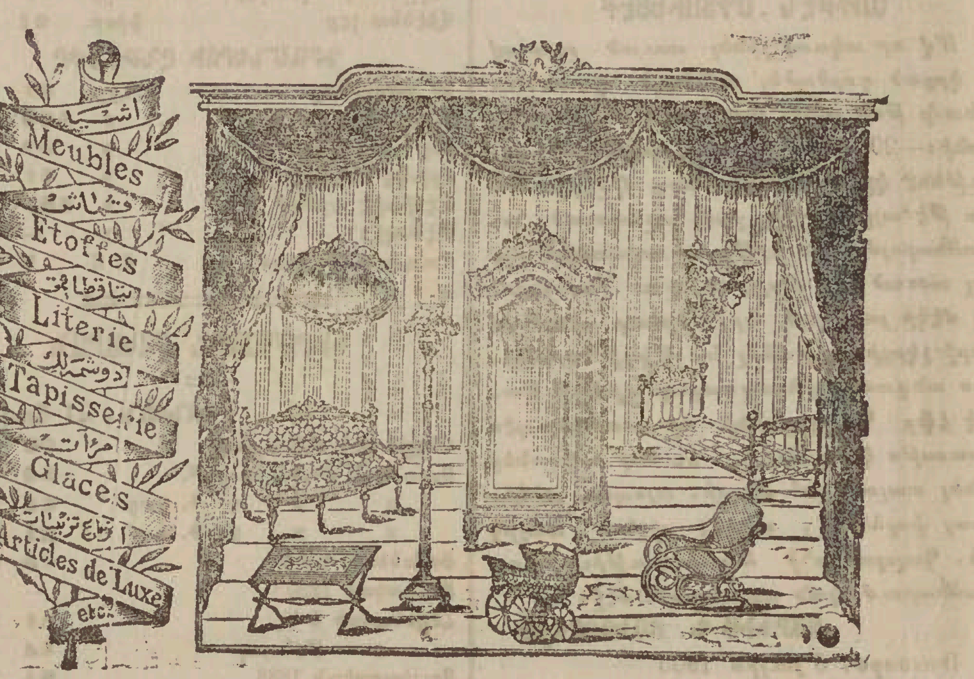

ԱԼԻ ՌԻԶԱ ԷՖԷՆՏԻ

Ղալաթիայի Հայոց եկեղեցիի դէմ թիւ 25
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] Կը կը 2/14 Օգոստ. 1892 թուականաւ (20 [illegible] 1310)

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Չաւօս
Մարբուճճըլար, Ջարշըլը խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐԻ ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Co

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին (2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ (2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2 (2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13,

Սկիւտար Չարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ ուղիի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՃՈՒՃՔԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդհանուր Հուլլ Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րեգարիօ	186
Ալէրթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միլլատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միօ	1057	Սալէրօ	1300
Պորտտինօ	1264	Տուրօ	2393	Հորադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	804	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էկրօ	2464	Իտալօ	3540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1060	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	934	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1612	Զէրօ	1200
Գոլոբատօ	4235	Կէգանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 23ին։

Մօրոնիօ շոգենաւը, նաւապետ Փօրսօլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հուլ։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՅ
[illegible] 277

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական ծրբեւեկութիւններ
Յուլիս

Գշ. 8/21 Սեվաստապոլ ժամը 10ին առտուն Տարագանկ, Միտիլի, Իզմիր, Խիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 10/23 Օտեսա ժամը 10ին առտուն։
Ուր. 12/25 Մէտէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։ Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՖՐԻՏ ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	900
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՑՎԱՐ ԼԱՑՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Բաննօնիա	4841
Լուքանիա	12950	Չէրվիա	3229
Քամբանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Իվեռնիա	8128	[illegible]	2935
[illegible]	8120	[illegible]	2552
Ուլթոնիա	7392	[illegible]	2181
[illegible]	7269	[illegible]	161[illegible]

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթ Ճիւ խան, Թիւ 6, 7, 8. Ղալաթիա. [illegible] փողոց։ 25

Արտօնատէր ՃԱՐԻՀ ԽՈՒԱՈՒՁԵԱՆ

ՁՂԱՅԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամենէն չնչին պատճառով չատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ և մինչև իսկ աղաղայ դուակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ շուտով կը բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ

ՏԸ ՊԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կինայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ադեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խեղդութիւնը, մռայլոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցավկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարմինը, սրտխառնուք, մրգծաւանջը, կանանց սովորականի անկանոնութիւնը, դժուարաղաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԴ ՏԸ ՊԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրիկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
12	—	Մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմն.	10	—
12	44	» Աք Պունար	»	9	18
1	24	» Ալբիւ Քէօյ	»	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախըր	»	7	58
3	9	» Սարըքէօյ	»	7	1
3	58	» Պիչէր	»	6	4
4	35	» Սաուլէր	»	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	—
6	3	» Բօլաթլը	»	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ	»	2	49
8	15	» Սէնճան Քէօյ	»	1	47
9	—	Ժմն. Էնկիւրիւ	Մկն.	1	—
Իրկն.				Առ.	

ԱԼԱՇԸՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 Խառն Առտու		ԵՐԹ Թ. 324 Խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 Խառն Առտու		ԴԱՐՁ Թ. 323 Խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
1	5	11	15	Մկն. Ալաշէհիր Ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	Ժմն. Քէօթահիա Մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ՈՒՍԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. Խառն Առտու		ԵՐԹ Թ. 426 Խառն Իրիկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 Խառն Առտու		ԴԱՐՁ Խառն Իրիկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
		5	56	Մկն. Համիտիէ Ժմն.	4	35		
		6	14	Ժմն. Ուսա-Բազար Մկն.	4	17		

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի (97)

Ֆորթիւնէ տիւ Պուազոպէ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թ

Նե՛ւ որովհետեւ Մաքսիմ երբեք չէր վարաներ անմտութիւն մը գործելու, դուռը հասաւ եւ բոլորշի նրբանցքը մտաւ՝ որ կը յանգէր աջակողմի ավան-սէնին։

Իր տեղէն ելած ատեն՝ Մաքսիմ չէր մոռցած ակնարկ մը նետելու այն օթեակին վրայ, որ հետաքրքրութիւն կը պատճառէր իրեն, բայց անիծեալ ջերմարդելէն զատ ոչինչ տեսաւ։

Ավան-սէնին աշխէ հասաւ, ուր իրեն կը սպասէին. օթեակին դուռը զարկաւ, որ խկոյն բացուեցաւ։

—Վերջապէ՛ս եկաք, ըսաւ Պէրթ Վէրիէ։ Բարեբաղդութիւն մըն է։

—Սիրելիս, պէտք է գիտնաք որ բնաւ սիրալիր վարմունք չունիք, ըսաւ Տէլֆին, ջանալով յոխորտ դիրք մը տալ ինքզինքնին։ Կանչ դարձնել երբեք կինէրու որոնք ձեզ կը կանչեն, լրումն է ամէն բանի։

—Դաղտնապահութեան լրումը, օրիորդներ, պատասխանեց Մաքսիմ ծիծաղելով։ Կը վախնայի որ ձեզ նեղացնեմ։

—Օ՜հ, բանբերնի՛դ գացէք, գոչեց Թեւադեղ Բորա, լաւ գիտէք որ չորս հոգիի տեղ կայ հոս։ Իրաւ է որ չորրորդ անձ մը չի կրնար տեսնել դերասանները. բայց զանոնք չէ որ ցուցնել կ'ուզենք ձեզի... եւ ոչ ալ դերասանները։

—Ինչ ուրեմն։

—Արժանի էք որ բան մը ցոյց չտանք ձեզի, յարեց Պէրթ։ Շնորհալից չարժումներով ձեզ կանչելու նեղութիւնը յանձն կ'առնեմ, իսկ դուք տեղերնուդ անգամ չէք շարժիր։ Շատ փափաք կը զգամ որ պաղատիք ինծի, որպէս զի նուաղ գոռող ըլլաք այսուհետեւ։

—Օ՜հ, գիտեմ, սիրելի բարեկամուհիս։ Հոս, սա օթեակին մէջ ինքզինքը ծածկող կնոջ վրայ կը դառնայ խնդիրը։ Կարծես տեսած պիտի ըլլամ այդ կնոջ ուսերը։

—Իրա՞ւ։ Է՛հ, ուրեմն ջանացէք ճանչնալ։ Դիտակս կ'ուզէ՞ք։

—Ինչ հարկ։ Այս պահուս բոլորովին անհետացած է ան։ Օթեակին խորը կը գտնուի։

—Օ՛հ, նորէն երեւան պիտի ելլէ։ Մինչեւ որ ինքզինքը ցուցնէ, անոր արբանեակը դիտեցէք։

Մաքսիմ տեսաւ երիկ մարդ մը, որ օթեակին եզերքին վրայ կրթնած էր. իր մաքին մէջ տարտամ յիշատակ մը արթնցուց այդ մարդուն դէմքը։

Խոշոր մարդ մըն էր, լայն ուսերով եւ բաւական դաժանադէմ։ Մնաց որ վայելչապէս հագուած, եւ մեծ ազնուականի մը պէս բիրտ՝ որ իր բնածին հպարտութիւնը բարձրացուցած է պատկառելի միլիոններու վրայ։

—Այդ օտարազգի իշխանին վրայ հիանալո՞ւ համար էր որ այնքան շնորհալից շարժումներ կ'ընէիք, օթեակ հրաւիրելով զիս, հարցուց Մաքսիմ։

—Ո՛չ, պատասխանեց Պէրթ։ Դէմքը տեղն է, բայց ես շատ տգեղ կը գտնեմ զայն։ Շքեղ կառքի մը ետին շատ լաւ պիտի յարմարէր, փետրազարդ գլխարկով։

—Իմ ալ կարծիքս սա է։ Կը ճանչնա՞ք զայն։

—Ե՛ս, բնա՛ւ։ Առաջին անգամն է որ կը տեսնեմ զայն։

—Ըսել է կինը կը ճանչնա՞ք միայն։

—Լաւ կը ճանչնամ։

—Անտարակոյս ես ալ պիտի ճանչնամ։

—Կարծեմ թէ։

—Ո՞վ է։

—Գուշակեցէ՛ք սիրելիս։

—Ինչպէս կ'ուզէք որ գուշակեմ։ Անոր քիթին ծայրը անգամ չեմ տեսած։

—Այդ մարդուն քիթը բան մը չի՞ յիշեցներ ձեզի։

—Ոչինչ։

—Լա՛ւ մաքէս կ'անցնէր։

—Ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ միշտ այնպէս ենթադրած եմ որ ամուսնացած չէր այդ կինը... Թէեւ հակառակը պնդած էք դուք։

—Ես հակառակը պնդա՛ծ եմ մի... փոքրիկ Պէրթս, իրաւ որ վրաս կը խնդաք։

—Դուք մեր վրայ խնդացիք, գոչեց Տէլֆին, որովհետեւ մեզի երդուընցաք թէ այդ կինը աշխարհիկ կին մըն է։

—Ու յայտնի է թէ այդ մօրուսաւոր չորթակը իր ամուսինը չէ, աւելցուց Բորա։ Եթէ իր ամուսինը ըլլար՝ պիտի ճանչնայիք զայն, որովհետեւ կ'ենթադրեմ որ ձեզ կ'ընդունի իր տունը։

—Աղջիկներս, եթէ չարունակէք ձեր տաղծտուածային խօսքերը, կը յայտարարեմ թէ պիտի առնեմ քալեմ, գոչեց Մաքսիմ։

—Թող տալու էի որ ձգէք երթաք, բայց ես բարի աղջիկ մըն եմ եւ չեմ ուզեր ա՛լ աւելի սրտերնիդ հատցնել, պատասխանեց Պէրթ Վէրիէ ծիծաղելով։ Իր ապարանջանը թեւերնի՛դ է միշտ։

—Ապարանջա՛նս մի, կրկնեց Մաքսիմ, որ մեծապէս զարմացած էր։

—Այո՛... սա անշահ ապարանջանը զոր անցած իրիկուն սէքիւնկի մէջ կը կրէիք։ Քովերնիդ ըլլալու է հիմա, որովհետեւ ձեր դաստակին վրայ տեսայ։

—Միշտ թեւս է ան։

—Շա՛տ լաւ, ըսել է միշտ սիրահարա՞ծ էք այդ ապարանջանը տուող կնոջ։

—Միշտ, ըսաւ Մաքսիմ, չատ յուզուած որքան չէր ուզեր ցուցընել։ Ինչ հարկ այդ հարցումը, սիրելի բարեկամուհիս։

—Կը յիշե՞ք թէ ձեզի խոստացայ անունը տալ այդ իշխանուհիին՝ որ այնքան գեղեցիկ նուէր մը ըրած է ձեզի։

—Այո՛։ Նոյն իսկ պնդեցիք թէ խաղկատակին մէկն էր այդ իշխանուհին։

—Այո՛։ Ալ աւելին պիտի յայտնէի ձեզի, եթէ հունդարացի բժիշկը՝ որ Տէլֆինը կը խնամէ՝ չի գար ընդմիջել մեր խօսակցութիւնը։

—Բայց այս իրիկուն, փոքրիկ Պէրթս, ո՛չ մէկ բան կ'արգիլէ ձեզ լրացնելու այն տեղեկութիւնները որոնք ընդմիջուեցան տօքթ. Վիլլակօսին ժամանումովը։

—Շա՞տ կը փափաքիք իմանալ այդ տեղեկութիւնները։

—Այո՛։

—Սիրելիս, կանխաւ իմաց կուտամ որ պատրանք պիտի ունենաք։

—Օ՛ն, ըսէք։

—Շա՛տ լաւ, գիտցէք որ պատիւ ունեցայ այդ կնոջ հետ ճաշելու մասնաւոր սենեակի մը մէջ... Բէթէրօի ճաշարանը։

—Դո՛ւք։

—Այո՛, ես։ Ձեր զարմանքը քաղաքավարական չէ, բայց կը ներեմ։ Տակաւին սա կարծիքը ունիք թէ ազնուական դասակարգին չեմ պատկանիր։ Շատ պիտի ցաւէի, եթէ այդ դասակարգին վերաբերէի, որովհետեւ սա գաղափարը ունիմ թէ մարդ կը տաղտկանայ հոն։ Ու ձեր պաշտելին ինծ աւելի բան մը չարժեր, կ'ապահովցնեմ ձեզ։ Մանրամասնութիւն կ'ուզէ՞ք։

—Կը թախանձեմ, գոչեց Մաքսիմ, որ անհանգիստ կը զգար ինքզինքը, ապարանջանին տիրուհիին հետքը գտնելու վրայ ըլլալուն համար։

—Սաստիկ։ Խնդրոյ առարկայ կինը, մէկ ամիս առաջ, բարեկամուհին էր օտարազգիի մը՝ որ կը ճանչնար ուրիշ օտարազգի մը որուն բարեկամուհին էի ես։

(Շարունակելի)